

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้าน “บ้านใหญ่-กกกลาน”
หมู่ที่ 1 ตำบล บุ่งขี้เหล็ก
อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา

นาย พนา กริมสูงเนิน

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2544

บทคัดย่อ

นาย พนา กริมสูงเนิน : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านใหญ่-กกลาน หมู่ที่ 1 ตำบลบึงจันทน์
อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา
อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ นาวาอากาศตรี เถกิงศักดิ์ ชัยชาญ, 207 หน้า

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองบ้านใหญ่-กกลาน หมู่ที่ 1 ตำบลบึงจันทน์
อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา

วัตถุประสงค์

สำหรับเป็นเงินทุนหมุนเวียน เพื่อสร้างงาน สร้างรายได้และสวัสดิภาพของประชากร
ในหมู่บ้านใหญ่-กกลาน

วิธีการศึกษา

วิธีการศึกษาจะศึกษามาจากเอกสารและการศึกษาจากภาคสนามโดยการสังเกต,
สัมภาษณ์ และการสำรวจ

วิธีดำเนินการ

การดำเนินการใช้การดำเนินการในรูปแบบของการประเมินแบบ CIPP Model เกี่ยวกับ
บริบท ชุมชน ระบบปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิตของกองทุนหมู่บ้าน

วิธีเก็บรักษาข้อมูล

ใช้วิธีการเก็บข้อมูลโดยการสังเกต สัมภาษณ์ และการสำรวจ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ใช้แบบกรเก็บข้อมูลตามแบบรายงาน (ปร.1 – ปร.12)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ใช้กลุ่มตัวอย่างจากสมาชิกในหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
สมาชิกกองทุนและเจ้าหน้าที่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้รูปแบบการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ

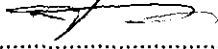
ผลการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านใหญ่ – กกลาน โครงการกองทุนหมู่บ้านมีการ
ดำเนินการที่มีประสิทธิภาพ

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

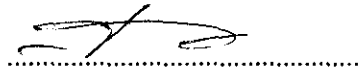
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา.....

หน้าอนุมัติ

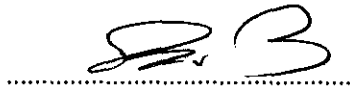
อาจารย์ที่ปรึกษาและกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตร บัณฑิตสาขาการจัดการและ
การประเมินโครงการของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

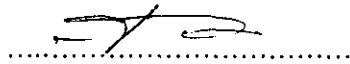

(อาจารย์นาวาอากาศตรี เถกิงศักดิ์ ชัยชาญ)

กรรมการสอบ

(รองศาสตราจารย์ ดร. พงษ์ชาญ ฦ ลำปาง)

(อาจารย์นาวาอากาศตรี เถกิงศักดิ์ ชัยชาญ)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการ
และการประเมินโครงการ

(รองศาสตราจารย์ . ทรงพร ทาเจริญศักดิ์)

คณะบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่..... เดือน 10 ค.ศ. 2545
..... พ.ศ.....

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์ ความเอาใจใส่ช่วยเหลือให้ความรู้ ให้คำปรึกษาแนะนำจากหลายท่านโดยเฉพาะ อาจารย์นาวาอากาศตรี เถลิงศักดิ์ ชัยชาญ รองศาสตราจารย์ ดร.ขวัญกมล กลิ่นศรีสุข อาจารย์ที่ปรึกษาประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ อย่างดียิ่ง ทั้งในด้านวิชาการ และด้านการดำเนินงานวิจัย ซึ่งเป็นผู้ช่วยให้ข้อมูลทางด้านวิชาการ เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณผู้ที่มีส่วนในการอนุเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นายประภาส แต้ลงกลาง ผู้ใหญ่บ้านใหญ่-กกลาน คณะกรรมการหมู่บ้าน คณะกรรมการ กลุ่มต่างๆ รวมทั้งชาวบ้านใหญ่-กกลาน หมู่ที่ 1 ตำบลบึงขี้เหล็ก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ที่ให้ข้อมูลอย่างเต็มอกเต็มใจ อีกทั้งเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลบึงขี้เหล็กที่ให้ความอนุเคราะห์ สถานที่ในการจัดเวทีประชาคมตำบล อีกทั้งเจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอสูงเนิน ที่ให้ความอนุเคราะห์เอกสารในการค้นคว้าช่วยเหลือค้นหาข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอกราบรำลึกถึงพระคุณ บิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดูอบรมและส่งเสริมการศึกษาเป็นอย่างดีตลอดมา จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในชีวิต

(พนา กริมสูงเนิน)

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
หน้าอำนวยการ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญแผนภาพ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	
หลักการและเหตุผล.....	1
วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	2
กรอบแนวคิดทฤษฎี.....	2 - 4
วิธีการศึกษาและดำเนินการ.....	4 - 5
ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	
นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์	
1. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544	8 - 9
2. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน บ้านใหญ่- กลกลาน หมู่ที่ 1 ตำบลบึงขี้เหล็ก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา.....	9
หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการ	
1. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและ ชุมชนเมือง.....	9 - 10
2. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินผลความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง.....	10
3. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	10 - 11

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

	หลักการประเมินโครงการ รูปแบบการประเมินแบบซีพีพีโมเดล (CIPP Model)	11
บทที่ 3	วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ วิธีการประเมินโครงการ.....	12 - 17
	ตัวแปร ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล แบบการประเมิน (CIPP Model)	18 - 30
	การเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล.....	30 - 31
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	31 - 32
บทที่ 4	ผลการติดตามการประเมินโครงการ ผลการประเมินบริบทชุมชน	
	1. บริบทระดับประเทศ.....	33 - 39
	2. บริบทระดับท้องถิ่น.....	39 - 44
	ผลการประเมินโครงการโดยรวม	
	1. ผลการประเมินหน่วยระบบ A และ B	
	1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าหน่วยระบบ A และ B.....	44 - 48
	1.2 ผลการประเมินกระบวนการหน่วยระบบ A และ B...	48 - 51
	1.3 ผลการประเมินผลผลิตหน่วยระบบ A และ B.....	51 - 54
	ผลการประเมินเทคนิควิธีการทำธุรกิจผู้ผู้.....	54 - 56
	สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์.....	57 - 59
บทที่ 5	สรุปอภิปรายและข้อเสนอแนะ สรุป	
	1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	60
	2. วิธีดำเนินการ.....	60 - 61
	3. ผลการดำเนินการ.....	61 - 63

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

อภิปรายผลการสรุป	
1. บริบทของหมู่บ้านบ้านใหญ่ - กกลาน.....	63
2. ความเข้มแข็งของหมู่บ้านใหญ่ - กกลาน	63
3. การประสบความสำเร็จของกองทุนหมู่บ้านใหญ่ - กกลาน.....	63 - 64
4. การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านใหญ่ - กกลาน.....	64
5. แนวทางในการปรับปรุงประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของรัฐบาล.....	64
ข้อเสนอแนะ.....	65
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก.	
แผนที่หมู่บ้านและแผนที่แม่น้ำดำห้วย	
รูปภาพกิจกรรมกองทุนและสมาชิกกองทุน	
ภาคผนวก ข.	
ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกองทุน	
แบบรายงาน (ปร.1 - ปร.12)	

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1. ระบบการทำงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	14

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. รูปแบบการประเมินแบบ CIPP กับการประเมินกองทุนหมู่บ้าน..... หน่วยระบบ A : หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ (ทุนสะสมของหมู่บ้าน)	16-17
2. รูปแบบการประเมินแบบ CIPP กับการประเมินกองทุนหมู่บ้าน หน่วยระบบ B : หน่วยการดำเนินการของผู้กู้แต่ละราย (ทุนสะสม แต่ระลาย)	17
3. ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล การประเมินบริบท	13-21
4. ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล การประเมินปัจจัย	22-24
5. ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล การประเมินกระบวนการ	24-27
6. ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล การประเมินผลผลิต	27-30
7. สถานการณ์มลพิษทางน้ำปี 2539 – 2541	35
8. พื้นที่ป่าไม้ประเทศไทย	35
9. ความอุดมสมบูรณ์ของดินในการทำเกษตรกรรม	36

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ภาครัฐให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาความยากจนของชนบทตลอดมาอาจกล่าวได้ว่าหลักสำคัญของการพัฒนาชนบท คือ การพัฒนากลุ่มคนในชนบทโดยเฉพาะอย่างยิ่งคนที่ยากจน และด้วยโอกาสให้มีระดับความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และให้มีขีดความสามารถในการพัฒนาตนเองให้สูงขึ้นควบคู่ไปกับการสร้างโอกาสเพื่อให้สามารถช่วยตนเองได้โดยรัฐบาลภายใต้การนำของ - พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี มีนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ ซึ่งรัฐบาลได้เห็นความจำเป็นของ ประชญา “ เศรษฐกิจพอเพียง ” โดยเฉพาะการเรียนรู้ที่จะพึ่งตนเองของหมู่บ้านให้เกิดความเข้มแข็งในชุมชนและสร้างจิตสำนึกความเป็นชุมชนให้แก่ท้องถิ่น โดยชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านและชุมชนด้วยภูมิปัญญาของตนเอง โดยที่รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกองทุนละหนึ่งล้านบาท สำหรับเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนจำนวน 74,881 กองทุน เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศอีกด้วย

เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล “ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ” ให้มีการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองขึ้น ทางหมู่บ้านใหญ่ - ทกตาน หมู่ที่ 1 ตำบลบึงขี้เหล็ก อำเภอ สูงเนิน จังหวัด นครราชสีมา ได้ทำการจัดตั้งกองทุนขึ้นในชุมชน เมื่อวันที่ 22 เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2544 เพื่อเป็นการพัฒนาชุมชนและเป็นการสร้างงานสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจภายในชุมชน อีกทั้งเพื่อให้ชุมชนมีความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการกองทุนของตนเองสู่การพึ่งพาตนเอง และเพื่อให้ทุนการศึกษาแก่บัณฑิตในการศึกษาหลักสูตรการจัดการและการประเมินโครงการ โดยการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงในพื้นที่

เมื่อโครงการดำเนินการครบ 1 ปี น่าจะได้มีการตรวจสอบถึงผลสำเร็จหรือล้มเหลวของโครงการจึงได้มีการจัดทำประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านเป้าหมายและเพื่อแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จตลอดจนจุดอ่อนที่ควรปรับปรุงของแต่ละท้องถิ่น

วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน

ในกรณีศึกษาการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านใหญ่ – กกลาน หมู่ที่ 1 ตำบล บุ่งชีเหล็ก อำเภอ สูงเนิน จังหวัด นครราชสีมา มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลบริบทชุมชนของหมู่บ้านเป้าหมาย
2. เพื่อต้องการทราบถึงตัวชี้วัดความเข้มแข็งในพื้นที่เป้าหมาย ความคิดเห็นและ ข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการประเมินความเข้มแข็งที่ทางกองทุนหมู่บ้านได้กำหนดขึ้น
3. เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ของโครงการกองทุนหมู่บ้านเป้าหมาย ว่าประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมายอย่างไรบ้าง และเพื่อเป็นประโยชน์ในการแก้ไขปัญหา ได้ถูกต้องที่จะทำให้โครงการประสบความสำเร็จ
4. เพื่อต้องการทราบศักยภาพในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของหมู่บ้านเป้าหมาย
5. เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของรัฐบาล

กรอบแนวคิดทฤษฎี

Stufflebeam (Stufflebeam อ้างถึงใน ดร. รัตนะ ปิวสนธิ , 2538 : 110 – 111) กรอบในการระบุตัวชี้และตัวแปร สำหรับทำการเก็บข้อมูล ตัวแบบทางความคิดดังกล่าวเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป ชื่อว่า “ ซิฟฟ์โมเดล ” CIPP Model

C ย่อมาจาก Context Evalration คือ การประเมินสภาพแวดล้อมโครงการ (บริบทของหน่วยระบบ)

I ย่อมาจาก Input Evalration คือ การประเมินปัจจัยนำเข้าโครงการ(ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ)

P ย่อมาจาก Process Evalration คือ การประเมินกระบวนการ (กระบวนการของหน่วยระบบ)

P ย่อมาจาก Product Evalration คือ การประเมินผลิตผลโครงการ (ผลผลิตของหน่วยระบบ)

Juliam L. Simon (Juliam L. Simon อ้างถึงใน รศ.ดร. บุญธรรม จิตต์อนันต์ , 2536 : 115) การวิจัยแบบจำแนก Chassification research คือ การวิจัยแบบจำแนกมุ่งจำแนกกลุ่มคนหรือสิ่งของ ออกเป็นหมวดหมู่ที่จัดไว้ตามประเภทหรือลักษณะที่กำหนด

Felix Librero (Felix Librero อ้างถึงใน ดร. เพ็ญแข แสงแก้ว , 2541 : 2) การวิจัยประยุกต์ Applied Research เป็นการวิจัยที่ต้องการทำการวิจัยใช้ประโยชน์หรือประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงแก้ไขปัญหา เพื่อช่วยในการตัดสินใจ เพื่อพัฒนาโครงการ หรือ ประเมินโครงการ

การประเมินเพื่อพัฒนา (หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง , 2545 : 113 , 224 – 225) การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of data) เป็นกระบวนการที่เก็บรวบรวมได้มาจากการทำให้เป็นระบบ ระเบียบ เพื่อความสะดวก โดยเริ่มตั้งแต่ขั้นตอนของการตรวจสอบความถูกต้องของ

ข้อมูลการจำแนกข้อมูลและนำมาดำเนินการวิเคราะห์โดยการเลือกใช้ค่าสถิติที่เหมาะสมกับจุดประสงค์ระดับข้อมูล ซึ่งแบ่งประเภทการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Analysis of Data) เป็นกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลที่อยู่ในลักษณะของตัวเลข

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qvative Analysis of Data) เป็นกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลที่อยู่ในลักษณะของข้อความที่เขียนบรรยายความคิดเห็นในประเด็นที่กำหนด

การสังเกต (Observation) เป็นการศึกษาเพื่อทราบถึงข้อมูลเบื้องต้นโดยตรงของชุมชนด้วยการบันทึกสภาวะการณ์ โดยผู้สังเกตไม่เข้าไปมีส่วนร่วมในสภาวะการณ์ (Non – Participant Obseration) หรือเข้าไปมีส่วนร่วมในสภาวะการณ์ (Participant Obseration)

การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลด้วยการพบปะกับผู้ให้ข้อมูลโดยตรงโดยใช้คำพูด ท่าทาง และความรู้สึกร่วม

Claire Selltiz (ClaireSelhiz อ้างถึงใน รศ.ดร. บุญธรรม จิตต์อนันต์ , 2536 : 17) การวิจัยแบบสำรวจ Exploratory Studies มีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาปรากฏการณ์ สภาวะต่างๆ ไปของปรากฏการณ์ต่างๆ และนำมาเป็นพื้นฐานในการกำหนด ปัญหา

การวิจัยชุมชน (หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง , 2545 : 174 – 177)

ประชากร Population ที่มีใช้ในการวิจัยมีความหมายว่า กลุ่มทั้งหมดของสิ่งที่ต้องการศึกษาวิจัย ซึ่งอาจเป็นบุคคล กลุ่มคน องค์กร หน่วยการปกครอง ประชากรที่ใช้สำหรับการวิจัยมีหลายลักษณะเพื่อความสะดวกจึงแบ่งประชากรของการวิจัย ออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ประชากรแบบจำกัด (Finite Population) คือ ประชากรที่ผู้วิจัยสามารถจะนับจำนวนประชากรได้ทั้งหมดว่ามีจำนวนที่แน่นอนเป็นเท่าใด

2. ประชากรแบบจำกัด (Infinite Population) คือ ประชากรผู้วิจัยไม่สามารถจะนับจำนวนประชากรออกมาได้ทั้งหมดว่ามีอยู่เป็นจำนวนที่แท้จริงเท่าใด

กลุ่มตัวอย่าง Sample of Sampling Group ในการวิจัย หมายถึง กลุ่มที่ถูกเลือกจากประชากรขึ้นมาเป็นตัวอย่างเพื่อใช้เป็นตัวแทนของประชากรในการศึกษาดังนั้น กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มตัว

แทนของประชากรที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการศึกษา ผลการศึกษาที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างย่อมเป็นผลการศึกษาจากประชากรด้วยเช่นกัน กลุ่มตัวอย่างต้องมียุทธศาสตร์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1. วิธีการสุ่มตัวอย่างจากประชากร
2. ขนาดกลุ่มตัวอย่างต้องเป็นตัวแทนที่ดีของประชากร

การประเมินเพื่อพัฒนา (หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตจากจัดการและการประเมินโครงการตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง , 2545 : 8 – 9)

ความหมายของการประเมินมีผู้ให้ความหมายของการประเมินไว้หลายซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. ความหมายในเชิงการตัดสินใจคุณค่าจากความคิดเห็น , การประเมิน หมายถึง การบรรยายคุณลักษณะสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ได้คัดเลือกมาสำหรับใช้ศึกษาแล้วพิจารณา คุณลักษณะนั้นทั้งในด้านความเหมาะสม และ ระดับของการยอมรับ

2. ความหมายในเชิงตัดสินคุณค่าจากเกณฑ์ที่กำหนด , การประเมิน หมายถึง การค้นหา หรือ ตัดสินคุณค่า หรือ จำนวนของบางสิ่งบางอย่างโดยใช้มาตรฐานของการประเมินรวมทั้งการตัดสินใจโดยอาศัยเกณฑ์ภายในและ / หรือเกณฑ์ภายนอก

3. ความหมายในเชิงกระบวนการรวบรวมข้อมูล สารสนเทศ , การประเมิน หมายถึง กระบวนการรวบรวม และเตรียมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ซึ่งจะช่วยให้การตัดสินใจที่ดี สำหรับทางเลือกที่เป็นไปได้ราย ๆ ทาง

วิธีการศึกษาและดำเนินการ

วิธีการในการศึกษาประเมินโครงการจะใช้วิธีการประเมินเชิงคุณภาพ(Quantitative Research) การประเมินเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การวิจัยแบบจำแนก และการวิจัยเชิงประยุกต์ ใช้การเก็บข้อมูลในการประเมินโครงการเป็นกรอบในการระบุตัวบ่งชี้และตัวแปรสำหรับการเก็บข้อมูลโดยใช้การเก็บและรวบรวมข้อมูลตามแบบรายงานการเก็บข้อมูล ใช้ตัวแบบทางความคิด CIPP Model มาวิเคราะห์ในการประเมินโครงการซึ่งมีขั้นตอนในการศึกษาดังนี้

1. การศึกษาจากเอกสาร (Documentary Studies) เป็นแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความเข้มแข็งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง และวัฒนธรรม ประเพณี โดยการศึกษาจาก

- แบบ จปฐ ของหมู่บ้าน
- แบบ กชช. 2ค ของหมู่บ้าน
- เอกสารกองทุนหมู่บ้าน
- เอกสารประจำหมู่บ้าน

2. การศึกษาภาคสนาม (Field Studies) การศึกษาที่ผู้ศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนรวมโดยมีการปฏิบัติจริงตามความสถานการณ์จริง โดยการศึกษาจาก

- การสังเกตแบบมีส่วนร่วม Participant Observation การสังเกตสภาพทั่วไปของชุมชนพฤติกรรมคนในชุมชน ความสามัคคีของชุมชน โดยการเข้าร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน
- การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม Non Participant Observation การสังเกตรอบนอกและไม่เข้าไปรวมในกิจกรรมต่าง ๆ แต่อย่างไร
- การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก Input-Interview โดยการเก็บข้อมูลในการสัมภาษณ์ตามแบบรายงานการเก็บข้อมูล (บร 1 – 12) ในเรื่องต่าง ๆ
- การสำรวจ Surveys การศึกษาชุมชน โดยใช้วิธีการหลาย ๆ อย่างร่วมกัน โดยการจัดทำแผนที่หมู่บ้าน การถ่ายรูป การสัมภาษณ์ การบันทึก และประวัติต่าง ๆ ภายในชุมชน

วิธีการดำเนินโครงการกองทุนหมู่บ้านใหญ่ – กกลาน หมู่ที่ 1 ตำบล บุ่งชีเหล็ก อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดนครราชสีมาวิธีการดำเนิน โครงการดังนี้

- ขั้นที่ 1 ศึกษาให้เข้าใจเป้าหมาย นโยบาย วัตถุประสงค์ และกฎระเบียบต่าง ๆ ของกองทุน
- ขั้นที่ 2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุน บริบทชุมชน กระบวนการดำเนินงานสถานการณ์ปัจจุบันของกองทุนหมู่บ้าน
- ขั้นที่ 3 ใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model วิเคราะห์กองทุนหมู่บ้านและกำหนดตัวบ่งชี้ ตลอดจนตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล
- ขั้นที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจากแบบ บร. บางส่วนจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม
- ขั้นที่ 5 ประมวลสังเคราะห์ข้อมูล เมื่อได้ข้อมูลที่ต้องการแล้ว จึงนำข้อมูลที่ได้มาจัดแบ่งกลุ่มข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้
 - ข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้าน
 - ข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน
 - เอกสารทางราชการ
- ขั้นที่ 6 นำเสนอผลการศึกษาที่ได้ศึกษาเป็นระยะเวลา 10 เดือน โดยเสนอผลการศึกษาในรูปแบบ “สารนิพนธ์”

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาประเมิน โครงการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้านใหญ่ – กกลาน หมู่ที่ 1 ตำบลบู่ชีเหล็ก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา จากการศึกษาตามวัตถุประสงค์ผลการศึกษาครั้งนี้จะได้ประโยชน์ดังนี้

1. ได้ข้อมูลบริบทชุมชน
2. ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งและการบริหารเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน
3. ได้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ และวิธีการแก้ปัญหาที่ทำให้โครงการประสบความสำเร็จ
4. ได้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางปรับปรุงประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุนของรัฐบาล

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

คำนำ

ตามที่รัฐบาลมีนโยบายในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติจากความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองทั่วประเทศ และได้รับการอนุมัติให้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านได้เงินจัดสรรกองทุนละ 1 ล้านบาท เพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้เกิดการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จึงมีการสนับสนุนให้มีการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยให้ทุนการศึกษาแก่บัณฑิตเพื่อการศึกษาหลักสูตรการจัดการและประเมินโครงการ หลักสูตรได้ประมวลจากแนวคิดหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อแสดงว่าหลักวิชาด้านเนื้อหาสาระและหลักวิชาด้านเทคนิค วิธีการประเมิน ที่นำมาใช้ในครั้งนี้มีความถูกต้องและมีความสมเหตุสมผลในทางวิชาการ

นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์

1. นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

รัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเองเพื่อสร้างศักยภาพในการส่งเสริมความเข้มแข็งด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

2. หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

หลักการสำคัญของการจัดตั้งกองทุนจะประสบผลสำเร็จได้ ควรประกอบด้วยหลักสำคัญ 4 ประการ คือ

1. ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยจะประเมินความพร้อมในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

- การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน
- คุณสมบัติคณะกรรมการกองทุน

- ความรู้ ประสบการณ์ และความมั่นใจการบริหารของทุนของคณะกรรมการกองทุน
 - ระเบียบ ข้อบังคับ ในการดำเนินการกองทุน
 - การมีส่วนร่วมของชาว หรือสมาชิกในการจัดการกองทุน
 - การปฏิบัติของสมาชิกตามระเบียบ และข้อบังคับของกองทุน
 - การเปิดบัญชีเงินฝากของกองทุน
2. การบริหารจัดการกองทุนหมุนเวียนของหมู่บ้าน
 3. การปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดินตามแนวทางให้หมู่บ้านเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาและส่วนราชการเป็นผู้สนับสนุนในด้านวิชาการ
 4. การติดตามและประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุน
3. วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีดังนี้
- เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน และชุมชนเมือง สำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน
 - ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง
 - เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพ ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
 - กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต
 - เสริมสร้างศักยภาพ และความเข้มแข็งทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และระเบียบกองทุนหมู่บ้านใหญ่ – กกลาน หมู่ที่ 1 ตำบลบึงขี้เหล็ก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา

1. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ประกอบไปด้วย 2 หมวด ดังนี้

หมวดที่ 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ประกอบด้วย ประธาน รองประธานและกรรมการที่นายกรัฐมนตรีนอบหมาย จำนวน ไม่เกิน 10 ท่าน กรรมการมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี โดยมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย การจัดตั้ง และแนวทางการบริหารกองทุน กำหนดแผนการจัดเงินทุนและแผนการจัดสรรให้แก่กองทุน จัดทำร่างกฎหมายต่อคณะรัฐมนตรี (รายละเอียดเพิ่มเติมในภาคผนวก)

หมวดที่ 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ คือ ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการที่ปรึกษา คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ และวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการและของกองทุน (รายละเอียดเพิ่มเติมในภาคผนวก)

2. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านใหญ่ – กกลาน หมู่ที่ 1 ตำบลบึงขี้เหล็ก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา

บ้านใหญ่ – กกลาน จัดเวทีหมู่บ้านเพื่อให้สมาชิกในหมู่บ้านจัดตั้งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและร่วมกันร่างกฎระเบียบข้อบังคับขึ้น ซึ่งอาศัยอำนาจตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และทำการจัดตั้งประธานและรองประธาน คณะกรรมการอีก 10 ท่าน โดยมีวัตถุประสงค์ของกองทุน เพื่อเป็นแหล่งเงินหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ และบรรเทาเหตุฉุกเฉิน ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านให้พึ่งพาตนเองและเสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งของหมู่บ้าน

คุณสมบัติของผู้กู้เงิน คือ มีภูมิลำเนาอยู่ในบ้านใหญ่ – กกลาน ไม่น้อยกว่า 6 เดือน ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา ยินยอมปฏิบัติตามข้อบังคับของกองทุน และได้รับมติให้เป็นสมาชิกจากที่ประชุมคณะกรรมการกองทุน เสียค่าธรรมเนียมเข้าเป็นสมาชิกคนละ 10 บาท การกู้ยืมให้กู้เฉพาะสมาชิกเท่านั้น หลักประกันเงินกู้ ผู้กู้ต้องหาผู้ค้ำประกัน 2 คน วิธีการกู้ สมาชิกผู้กู้ต้องเขียนโครงการของกู้เงินเสนอต่อคณะกรรมการกองทุนพิจารณาเห็นสมควรให้กู้ได้ต้องเสียอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ร้อยละ 6 ต่อปี หากผิดนัดชำระหนี้ต้องเสียค่าปรับ ร้อยละ 2 ต่อเดือน ข้อบังคับของกองทุนมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 22 มิถุนายน 2544 (รายละเอียดเพิ่มเติมในภาคผนวก)

หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติในการดำเนินงาน

หลักเกณฑ์ในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองประกอบด้วย

1. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อช่วยในกระบวนการเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยการจัดเวทีหมู่บ้าน เพื่อเลือกคณะกรรมการ

อย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 9 คน และไม่เกิน 15 คน ตามระเบียบข องค์กรกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ดังนี้

- องค์ประชุมของเวทีชาวบ้าน ก่อ จำนวนสามในสี่ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดของหมู่บ้าน หรือ ชุมชนเมือง
- กำหนดวิธีการและดำเนินการเลือกเอง
- เลือกคณะกรรมการ
- เลือกคนที่มีความรู้ มีประสบการณ์ อีกทั้งมีคุณสมบัติตามที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด

3. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ประเมินความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้านซึ่งประกอบไปด้วย

- ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้าน
- ข้อมูลเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- ข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของหมู่บ้าน
- ระเบียบ ข้อบังคับสำหรับใช้ในการดำเนินงานของกองทุน
- ทู่นในการดำเนินการกองทุนหมู่บ้าน
- แนวคิดในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง เพื่อได้รับการสนับสนุนเป็นวงเงินไม่เกิน 1 ล้านบาท จากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

3. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

จากความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ได้จัดตั้งกองทุน และได้รับการอนุมัติให้ตั้งกองทุนรับการจัดสรร โอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนากองทุนไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน จึงมีการสนับสนุนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาลักษณะการจัดการและการประเมินโครงการ เป็นหลักสูตรที่กำหนดการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยกำหนดให้นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา ซึ่งจะช่วยในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง รวมทั้งก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้แก่ผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจระดับต่างอีกอย่างหนึ่ง และ

ส่งเสริมให้บัณฑิตที่ต้องการพัฒนาบ้านเกิดมีโอกาสกระทำได้อีกทั้งบัณฑิตได้มีการยกระดับการศึกษาควบคู่กับการปฏิบัติงานในพื้นที่โดยเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัยและการประเมินผลโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์ และการตลาด รวมทั้งการเรียนรู้ชุมชน การประเมินผลและการพัฒนาชุมชนที่ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือ ซึ่งเป็นการประเมินบัณฑิตดังกล่าวทางหนึ่ง

หลักการประเมินโครงการ รูปแบบการประเมินแบบชีพพีโมเดล (CIPP Model)

รูปแบบการประเมินแบบชีพพีโมเดล ในหนังสือรวมบทความทางการประเมินโครงการ [สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ , (บรรณาธิการ) , 2528 : 184 – 194]

Context Evaluation การประเมินสภาพแวดล้อม คือ การประเมินเกี่ยวกับสิ่งที่จำเป็นในการช่วยกำหนดวัตถุประสงค์โครงการ เป็นสิ่งที่อยู่ภายนอกองค์กรแต่มีผลในความสำเร็จหรือล้มเหลวของโครงการ ได้แก่ ความต้องการของชุมชนและกลุ่มเป้าหมายที่จะรับบริการจากโครงการจำนวนประชากร กระแสทิศทางของสังคม และการเมืองสภาพเศรษฐกิจและปัญหาของชุมชน ตลอดจนนโยบายของหน่วยงานระดับบน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

Input Evaluation การประเมินปัจจัยนำเข้า คือ การประเมินทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการนำมาใช้ในการดำเนินโครงการ กำลังคน หรือ จำนวนบุคคล ที่ต้องใช้งบประมาณและแหล่งเงินทุน สนับสนุน วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ อาคารสถานที่ เครื่องมือและครุภัณฑ์ การประเมินปัจจัยที่นำเข้ามาช่วยในการตัดสินใจว่าโครงการนั้น ๆ มีความเหมาะสมเป็นไปได้ในการปฏิบัติที่จะทำให้วัตถุประสงค์ของโครงการบรรลุหรือไม่ และช่วยให้เกิดการวางแผนของกิจกรรมของโครงการอย่างเหมาะสม

Process Evaluation การประเมินกระบวนการ คือ การดำเนินงานของโครงการประเมินกับวิธีการจัดกิจกรรมของโครงการ การนำปัจจัยเข้ามาใช้เหมาะสมมากน้อยเพียงใด เป็นไปตามลำดับขั้นตอนหรือไม่ กิจกรรมที่จัดขึ้น จะก่อให้เกิดการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการหรือมีอุปสรรคใด ๆ เกิดขึ้น เพื่อจะได้นำผลการประเมินมาปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานให้รัดกุมมีประสิทธิภาพมากขึ้น

Product Evaluation การประเมินผลผลิตโครงการ คือ การประเมินเกี่ยวกับผลที่ได้รับทั้งหมดจากการดำเนินโครงการ ว่าได้ผลมากน้อยเพียงไรเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินผลผลิตจะมีการนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ที่จะเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จหรือล้มเหลวของโครงการ การประเมินในส่วนนี้มีวัตถุประสงค์การตัดสินใจปรับปรุงโครงการนำไปใช้ต่อเนื่องต่อไป และเพื่อสมาชิกโครงการ

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการ ประเมินโครงการ

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ เป็นการศึกษารายกรณี เฉพาะหมู่บ้านใหญ่ – กกลาน หมู่ที่ 1 ตำบลบึงขี้เหล็ก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งผู้ทำสารนิพนธ์ได้เข้าปฏิบัติงานตั้งแต่ เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2544 ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีวิธีการดำเนินการประเมินดังนี้

วิธีการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการในการประเมินโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รูปแบบที่ประยุกต์ใช้ในการประเมินครั้งนี้ คือ ซิพพ์โมเดล ตามกรอบแนวคิดที่ได้เสนอไว้ในบทที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย การประเมิน 4 องค์ประกอบ ทั้งระดับหมู่บ้านและระดับรายบุคคล (ผู้รู้) ดังนี้

1. การประเมินบริบทหรือสภาพแวดล้อม Context Evaluation เป็นการประเมินเพื่อให้ได้มาซึ่งเหตุผล เพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยจะเน้นในด้านความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ความต้องการ และเงื่อนไขที่เป็นจริงต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น Input Evaluation เป็นการจัดหาข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจ ความเหมาะสมของแผนงานต่าง ๆ ที่จัดขึ้น โดยดูว่า ข้อมูลนั้นจะมีส่วนช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายของโครงการหรือไม่ ซึ่งมักจะประเมินในด้านต่าง ๆ คือ

- ความสามารถของหน่วยงานหรือตัวแทนในการจัดโครงการ
- ยุทธวิธีที่ใช้ในการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ
- การได้รับการช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้งานดำเนินไปได้

3. การประเมินกระบวนการ Process Evaluation เมื่อแผนดำเนินการได้รับการอนุมัติ และลงมือทำ การประเมินกระบวนการจำเป็นต้องได้รับการเตรียมการเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับ(Feedback) แก่ผู้รับผิดชอบและผู้ดำเนินการทุกลำดับขั้นตอน การประเมินกระบวนการมีวัตถุประสงค์ใหญ่ 3 ประการ คือ

เพื่อหาข้อบกพร่องของการกระบวนการ หรือ การดำเนินการตามขั้นตอนที่ว่างไว้

- เพื่อรวบรวมสารสนเทศสำหรับผู้ตัดสินใจวางแผนงาน
- เพื่อเป็นรายงานสะสมถึงการปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

4. การประเมินผลผลิต Product Evaluation มีวัตถุประสงค์เพื่อวัดและแปลความหมายของความสำเร็จ ไม่เฉพาะเมื่อสิ้นสุดวัฏจักรของโครงการนั้น แต่ยังมีควมจำเป็นยิ่งในระหว่างการปฏิบัติตามโครงการด้วย

รูปแบบที่ประยุกต์ใช้ในการประเมิน CIPP Model

- การประเมินสภาพแวดล้อม เป็นการประเมินสภาพทั่วไปของหมู่บ้าน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล
- การประเมินกระบวนการ เป็นการประเมินกระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในระดับหมู่บ้าน และรายบุคคล
- การประเมินผลผลิต เป็นการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้นจากกระบวนการบริหารจัดการกองทุน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล

จากแผนภูมิที่ 1 นี้ แสดงภาพโดยรวมของการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและผู้กู้จึงประกอบด้วย 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นหน่วยระบบ A ได้แก่ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำ ส่งเสริมผู้กู้โดยมีหน่วยระบบสะสมเป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ AA

ส่วนที่ 2 เป็นหน่วยระบบ B ได้แก่ หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ BB

สำหรับหน่วยระบบ A มีปัจจัยนำเข้า ได้แก่ I ตามรายการต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภูมิมีกระบวนการทำงาน ได้แก่ P ตามรายการต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภูมิ และมีผลผลิต ได้แก่ O ตามรายการต่าง ๆ

หน่วยระบบ B คล้ายกับหน่วยระบบ A คือ เป็นหน่วยระบบของผู้กู้แต่ละคนมีปัจจัยนำเข้า ได้แก่ I ที่จะนำมาประกอบกิจการของผู้กู้แต่ละรายมี P คือ กระบวนการทำอาชีพตามรายการ และมี O ได้แก่ ผลผลิตตามรายการ

ความเชื่อมโยงที่สำคัญของหน่วยระบบ A และ B คือ หน่วยระบบกองทุนเป็นผู้ให้เงินกู้แก่หน่วยระบบ B และอาจช่วยเหลือตลาดสินค้าบางอย่าง ตลอดจนช่วยหาวิธีแนะนำดำเนินการให้ได้ผลดี ส่วนหน่วยระบบ B เมื่อดำเนินการได้ผลดี ส่งคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยให้กับหน่วยระบบ A

บริบท C ในที่นี้หมายถึง บริบทของหน่วยระบบ A และ B เช่น สภาพภูมิประเทศและประชากรของชุมชน ตลอดจนสภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไปของประเทศและนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับกองทุน

รูปแบบการประเมินแบบ CIPP กับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านใหญ่ - กกลาน หมู่ที่ 1 ตำบลบึงขี้เหล็ก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา มีรูปแบบการประเมินโดยใช้ตารางดังนี้

ตารางที่ 1 รูปแบบการประเมินแบบ CIPP กับการประเมินกองทุนหมู่บ้าน

หน่วยระบบ A : หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ (ทุนสะสมของหมู่บ้าน)

Context		Input		Process		Product (O)	
C ₁	ประวัติความเป็นมาหมู่บ้าน	I ₁	นโยบายรัฐบาล ระเบียบ แนวทาง ปฏิบัติ (วัตถุประสงค์)	P ₁	การจัดทำระเบียบ	O ₁	จำนวนสมาชิก
C ₂	สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน	I ₂	การประชาสัมพันธ์	P ₂	การจัดทำเอกสารคำ ขอขึ้นทะเบียน	O ₂	จำนวนผู้ได้เงินกู้
C ₃	สภาพเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้าน	I ₃	คณะกรรมการระดับ อำเภอที่เกี่ยวข้อง	P ₃	ระบบบัญชีกองทุน	O ₃	ยอดเงินที่ให้กู้
C ₄	วัฒนธรรม และประเพณี	I ₄	การเตรียมความพร้อม การสร้างความรู้ ความ เข้าใจต่อกรรมการ	P ₄	กิจกรรมเกี่ยวกับ สมาชิกกองทุน - การรับสมัคร - ประเภทสมาชิก - การทำทะเบียน สมาชิก - การหมดสภาพ สมาชิก	O ₄	จำนวนผู้ชำระคืนเงินกู้ ตามกำหนด
C ₅	โครงสร้างพื้นฐาน	I ₅	คณะกรรมการกองทุน	P ₅	กิจกรรมเกี่ยวกับการกู้ เงินกองทุน - การคัดเลือกผู้กู้ - การจัดทำเอกสาร ประกอบการกู้ - การโอนเงินให้ผู้กู้ - การรับชำระหนี้	O ₅	ยอดเงินกู้ชำระคืนตาม กำหนด
C ₆	ทรัพยากรธรรมชาติ	I ₆	เงินกองทุน 1 ล้านบาท	P ₆	การส่งเสริมการใช้เงิน - การแนะนำวิธีการทำ ธุรกิจ (บัญชี)	O ₆	กองทุนสะสม
C ₇	ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่มและภูมิปัญญาท้องถิ่น	I ₇	เงินกองทุนสะสม	P ₇	การตรวจสอบการใช้ เงิน	O ₇	การใช้เงินตามวัตถุประสงค์
C ₈	โครงการพัฒนาที่ผ่านมา	I ₈	เงินที่ผู้กู้ชำระคืน	P ₈	การจัดทำรายงาน	O ₈	ทัศนคติของชุมชนต่อ กองทุน

Context		Input		Process		Product (O)	
C ₉	ความเข้มแข็งของชุมชน	I ₉	บัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน	P ₉	การ จัด สรร ร ผล ประ โยชน์	O ₉	การเกิดเครือข่ายองค์การเรียนรู้
				P ₁₀	บทบาทของนักศึกษา กองทุน	O ₁₀	ความสามารถในการพึ่งพาตนเอง
						O ₁₁	ความเข้มแข็งที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน

ตารางที่ 2 รูปแบบการประเมินแบบ CIPP กับ การประเมิน

หน่วยระบบ B : หน่วยการดำเนินการของผู้ดูแลราย (ทุนสะสมของแต่ละราย)

Context		Input		Process		Product (O)	
C ₁	อาชีพเดิม (หลัก/รอง) สมาชิกในครอบครัว	I ₁	จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ	P ₁	การใช้จ่ายเงินกู้	O ₁	ผลที่ได้รับวัตถุประสงค์ - ผลโดยตรง - ผลโดยอ้อม
C ₂	สมาชิกในครอบครัว	I ₂	จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้	P ₂	การหาความรู้เพิ่มเติม		
C ₃	สภาพการอยู่อาศัย	I ₃	สถานที่ในการประกอบอาชีพ และ วัสดุอุปกรณ์ วัสดุคิ	P ₃	การทำบัญชีใช้จ่ายเงิน		
C ₄	รายได้ของครอบครัว	I ₄	ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ				
C ₅	หนี้สินของครอบครัว	I ₅	จำนวนแรงงาน				

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กระบวนการวิจัยประกอบด้วยระเบียบวิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ กระบวนการแต่ละขั้นตอนมีความสำคัญต่อการวิจัยทั้งสิ้น เรื่องที่สำคัญเรื่องหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับแผนแบบการวิจัย คือ การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเหล่านี้ล้วนเป็นประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยจะต้องทำความเข้าใจก่อนที่เริ่มต้นทำวิจัย ประชากร (Population) คือ กลุ่มทั้งหมดของสิ่งที่ต้องการศึกษาวิจัย ซึ่งอาจเป็นบุคคล กลุ่มบุคคล องค์กร หน่วยการปกครอง กลุ่มตัวอย่าง (Sample or Sampling Group) คือ กลุ่มที่ถูกเลือกจากประชากรขึ้นมาเป็นตัวอย่าง เพื่อใช้เป็นตัวแทนของประชากรในการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างหรือผู้ให้ข้อมูลสำหรับการประเมิน ได้แก่ ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในบ้านใหญ่ – กกลาน หมู่ที่ 1 ตำบลบึงขี้เหล็ก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีสถานภาพและบทบาทหน้าที่ต่าง ๆ รวมทั้งข้าราชการ เจ้าหน้าที่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจำแนกได้ดังนี้

1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน	10 คน
2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน		
- สมาชิกที่กู้เงิน	จำนวน	51 คน
- สมาชิกที่ไม่ได้กู้เงิน	จำนวน	37 คน
3. สมาชิกหมู่บ้านที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุน	จำนวน	437 คน
4. ผู้นำชุมชน (ผู้ใหญ่บ้าน)	จำนวน	1 คน
5. เจ้าหน้าที่ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง (อบต.)	จำนวน	2 คน

ตัวแปร ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการข้อมูลตามแบบการประเมิน CIPP Model

ตัวชี้วัด Indicators หมายถึง ข้อความที่แสดงหรือระบุประเด็นที่ต้องการประเมินหรือตัวแปรที่ต้องการศึกษา จะบรรลุผลสำเร็จตามเกณฑ์เท่านั้น จะมีสภาพหรือคุณลักษณะที่ค่อนข้างเป็นรูปธรรม ซึ่งตัวชี้วัดจะมีทั้งในส่วนที่แสดงลักษณะในเชิงปริมาณ และในส่วนที่แสดงลักษณะในเชิงคุณภาพ

จากกรอบแนวคิดทฤษฎีที่ได้นำมาเสนอไว้ในบทที่ 1 เมื่อนำมากำหนดเป็นตัวชี้วัดแหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูล ของการประเมินทั้ง 4 แบบ ได้แก่ บริบท ปัจจัย กระบวนการ และผลผลิตทั้งระดับหมู่บ้าน และรายบุคคล (ผู้กู้) ดังนี้

1. การประเมินบริบท ตามตารางที่ 1,2 ในรูปแบบการประเมินแบบ CIPP ของกองทุนหมู่บ้านซึ่งแสดงในรูปของตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการข้อมูลการประเมินบริบท

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน			
C ₁ ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> ที่มาของชื่อหมู่บ้าน / ชุมชน คนกลุ่มแรกที่เข้ามาตั้งหมู่บ้านอพยพมาจากที่ไหน 	<ol style="list-style-type: none"> ผู้นำชุมชน ผู้อาวุโสในหมู่บ้าน ผู้นำกลุ่มอาชีพ ข้อมูลที่มีการบันทึกไว้แล้ว 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ตามแบบบร. 1 ศึกษาจากเอกสาร
C ₂ สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> ลักษณะที่ตั้งหมู่บ้าน อาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้านอื่น แผนที่หมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> ข้อมูลจากเอกสาร หมู่บ้าน ผู้นำชุมชน 	<ol style="list-style-type: none"> ศึกษาจากเอกสาร สังเกต สัมภาษณ์ สำรวจ
C ₃ สภาพเศรษฐกิจ และสังคมของหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> อาชีพหลักและอาชีพรองของชาวบ้าน จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร จำนวนที่ดินทำกิน ร้านค้าในหมู่บ้าน โรงเรียนในหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> ผู้นำชุมชน หมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ตามแบบบร. 1 สังเกต
C ₄ วัฒนธรรมประเพณี	<ol style="list-style-type: none"> จำนวนวัด / โบสถ์ จำนวนพระเณร จำนวนที่ดินที่กิน ร้านค้าในหมู่บ้าน โรงเรียนในหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> ผู้นำชุมชน ผู้อาวุโส ชาวบ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ตามแบบบร.1 ศึกษาจากเอกสาร สังเกต
C ₅ โครงสร้างพื้นฐาน	<ol style="list-style-type: none"> จำนวนและสภาพของโครงสร้าง เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ หอกระจายข่าว 	<ol style="list-style-type: none"> ผู้นำชุมชน หมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ตามแบบบร. 1 ศึกษาจากเอกสาร สังเกต

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
C ₆ ทรัพยากรธรรมชาติ	1. จำนวนสภาพทรัพยากร เช่น ป่าไม้ แหล่งน้ำแร่ ฯลฯ	2. ผู้นำชุมชน 3. หมู่บ้าน 4. ชาวบ้าน	4. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 5. สังเกต
C ₇ ผู้นำชุมชนการร่วมกลุ่มและภูมิปัญญาท้องถิ่น	1. ประเภทผู้นำ 2. กลุ่มและองค์กรต่างๆที่มีอยู่ในหมู่บ้าน 3. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่างๆ	1. ผู้นำชุมชน	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.1 2. สังเกต
C ₈ โครงการพัฒนาที่ผ่านมา	1. โครงการของรัฐบาล 2. โครงการของภาคเอกชน 3. โครงการที่ชาวบ้านทำขึ้นเอง	1. ผู้นำชุมชน 2. ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง 3. ข้อมูลที่บันทึกไว้	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.1 2. ศึกษาจากเอกสาร 3. สังเกต
C ₉ ความเข้มแข็งของชุมชน	1. ความสามัคคี ความซื่อสัตย์ 2. การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 3. การยกย่องคนทำความดี 4. โอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติม 5. อาชีพที่เลี้ยงครอบครัวได้ 6. ครอบครัวอบอุ่นรักใคร่ปรองดอง 7. การประชุม การร่วมกลุ่ม	1. ชาวบ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.2 ครั้งที่ 1 (มาจากข้อมูลการสัมภาษณ์ 100 ครัวเรือน)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
	8. การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส 9. การจัดแผนงานแก้ปัญหา		
ระดับรายบุคคล			
C ₁ อาชีพเดิม	1. อาชีพหลัก/รอง 2. อุปสรรคในการประกอบอาชีพ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบปร.11
C ₂ สมาชิกในครอบครัว	1. สมาชิกในครอบครัวและรายละเอียด เช่น จำนวน อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบปร.11
C ₃ สถานการอยู่อาศัย	1. มีบ้านเป็นของตนเองหรือไม่	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต
C ₄ รายได้ของครอบครัว	1. รายได้ของครอบครัวต่อเดือน 2. ความเพียงพอของรายได้ต่อรายจ่าย	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบปร. 11
C ₅ หนี้สินของครอบครัวก่อนกู้เงินกองทุน	1. จำนวนหนี้สิน 2. สาเหตุของการมีหนี้ 3. แหล่งเงินกู้	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติ	1. สัมภาษณ์ตามแบบปร.11

2. การประเมินปัจจัย ตามตารางที่ 1,2 ในรูปแบบการประเมินแบบ CIPP ของกองทุนหมู่บ้านซึ่งแสดงในรูปแบบของตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 4 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินปัจจัย

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน			
I ₁ นโยบาย ระเบียบ แนวทางปฏิบัติ	1. รายละเอียดของระเบียบสำนักนายกฯ 2. รายละเอียดของระเบียบกองทุน ฯ	1. ระเบียบสำนักนายกฯ 2. ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	1. ศึกษาจากเอกสาร
I ₂ การประชาสัมพันธ์	1. ประเภทสื่อสารในการประชาสัมพันธ์ 2. เนื้อหาในการประชาสัมพันธ์	1. ผู้นำชุมชน 2. ชาวบ้าน 3. ที่ทำการกองทุน 4. ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต 3. ศึกษาจากเอกสาร
I ₃ คณะอนุกรรมการระดับอำเภอที่เกี่ยวข้อง	1. จำนวน คณะอนุกรรมการ 2. การปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง	1. พัฒนาชุมชน 2. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
I ₄ การเตรียมความพร้อม การสร้างความรู้ ความเข้าใจต่อกรรมการ	1. วิธีการเตรียมความพร้อม 2. เนื้อหาในการเตรียมความพร้อม 3. หน่วยงานหรือองค์กรที่ทำหน้าในการเตรียมความพร้อม	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. ส่วนราชการ 3. ชาวบ้าน 4. ผู้นำชุมชน	1. สัมภาษณ์ชาวบ้าน บร.3 2. สัมภาษณ์ คณะกรรมการกองทุนแห่งชาติ

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
I ₅ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวน 2. คุณสมบัติ 3. วิธีการที่ได้มา 4. การพ้นจากตำแหน่ง 5. ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 	<ol style="list-style-type: none"> 3. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 4. ระเบียบของกองทุนหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 2. สัมภาษณ์ตามแบบบร.4 3. ศึกษาจากเอกสาร
I ₆ เงินกองทุน 1 ล้านบาท	<ol style="list-style-type: none"> 1. วันที่ได้รับอนุมัติ 2. การเก็บรักษาเงิน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์
I ₇ เงินทุนสะสม	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเภท / จำนวน / ที่มาและการเก็บรักษาเงินทุนสะสม 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
I ₈ บัณฑิตกองทุน	<ol style="list-style-type: none"> 1. บทบาทหน้าที่ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. บัณฑิตกองทุน 2. คู่มือนักศึกษา 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ศึกษาตนเอง 2. ศึกษาจากเอกสาร
ระดับรายบุคคล			
I ₁ จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ	<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สมาชิกกองทุนที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.11
I ₂ จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้ 2. ที่มาของเงินทุน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สมาชิกกองทุนที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.11
I ₃ สถานที่ในการประกอบอาชีพและวัสดุอุปกรณ์	<ol style="list-style-type: none"> 1. สถานที่ในการประกอบอาชีพ 2. วัสดุอุปกรณ์ในการประกอบอาชีพ 3. วัสดุคิดในการประกอบอาชีพ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
I ₄ ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ	1. ความรู้ทักษะที่มีอยู่	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.11
I ₅ จำนวนแรงงาน	1. จำนวนแรงงานที่ใช้ในการประกอบอาชีพ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	

3. การประเมินกระบวนการ ความตารางที่ 1,2 ในรูปแบบการประเมิน CIPP ของกองทุนหมู่บ้านซึ่งเสนอในรูปแบบ ตารางที่ 5 ดังนี้

ตารางที่ 5 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินกระบวนการ

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน			
P ₁ การจัดทำระเบียบ	1. กระบวนการในการจัด เทียบ 2. ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำ 3. ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ	1. คณะกรรมการกองทุน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 3. ระเบียบกองทุน	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.4
P ₂ การจัดทำเอกสารคำขอ ขึ้น	1. กระบวนการจัดทำ เอกสารขอขึ้นทะเบียน 2. ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำ 3. ปัญหาอุปสรรคในการ จัดทำ	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
P ₃ ระบบบัญชีกองทุน	<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนบัญชีที่จัดทำ 2. ผู้จัดทำ 3. ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ 	<ol style="list-style-type: none"> 6. คณะกรรมการกองทุน 7. บัญชีกองทุน 	<ol style="list-style-type: none"> 3. สัมภาษณ์ 4. ศึกษาจากเอกสาร
P ₄ กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิก	<ol style="list-style-type: none"> 1. การรับสมัคร 2. ค่าธรรมเนียมการสมัคร 3. ขั้นตอนการรับสมัคร 4. คุณสมบัติผู้สมัคร 5. ปัญหาอุปสรรค 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุน 2. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบบร. 4 2. สัมภาษณ์จากคณะกรรมการ 3. ศึกษาจากเอกสาร
- ประเภทสมาชิก	<ol style="list-style-type: none"> 1. การกำหนดประเภทสมาชิก 		<ol style="list-style-type: none"> 1. การศึกษาจากเอกสาร
- การทำทะเบียนสมาชิก	<ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดทำทะเบียน 2. ปัญหาอุปสรรค การจัดทำ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุน 2. เอกสารด้านทะเบียนสมาชิก 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
- การหมดสภาพสมาชิก	<ol style="list-style-type: none"> 1. การหมดสมาชิก 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกองทุน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบบร. 4 2. สัมภาษณ์ คณะกรรมการกองทุน 3. ศึกษาจากเอกสาร
P ₅ กิจกรรมเกี่ยวกับการกู้เงินกองทุน			
- การคัดเลือกผู้กู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. หลักเกณฑ์ในการคัดเลือก 2. วิธีการคัดเลือก 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.4
- การจัดทำเอกสารประกอบการกู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. เอกสารประกอบการกู้ 2. ปัญหาและอุปสรรค 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
- การโอนเงินให้ผู้กู้	1. ขั้นตอนในการโอนเงิน 2. ปัญหาและอุปสรรค	3. สมาชิกกองทุน 4. ระเบียบกองทุน 5. เอกสารโครงการการ ขอกู้	2. ศึกษาจากเอกสาร
- การรับชำระหนี้	1. ขั้นตอนการชำระหนี้ 2. ปัญหาและอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุน 2. หลักฐานการโอนเงิน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
P ₆ การส่งเสริมการใช้เงิน - การแนะวิธีการทำธุรกิจ (บัญชี)	1. วิธีการทำบัญชี 2. จำนวนครั้งในการแนะนำ	1. คณะกรรมการกองทุน 2. สมาชิกกองทุน 3. เอกสารในการส่งเงิน คืน	1. สัมภาษณ์
P ₇ การตรวจสอบการใช้ เงิน	1. วิธีการตรวจสอบ 2. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุน 2. สมาชิกกองทุนที่ได้รับ เงินกู้	1. สัมภาษณ์
P ₈ การจัดทำรายงาน	1. ประเภทรายงานที่จัดทำ 2. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุน 2. สมาชิกกองทุน และ ชาวบ้าน 3. เอกสารการจัดทำราย งาน	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต 3. ศึกษาจากเอกสาร
P ₉ การจัดสรรประโยชน์	1. สัดส่วนในการจัดสรร	1. คณะกรรมการกองทุน 2. ระเบียบกองทุน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
P ₁₀ บทบาทของนักศึกษา กองทุน	1. ประโยชน์ที่ได้รับ 2. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุน 2. บัณฑิตกองทุน 3. สมาชิกกองทุน	2. สัมภาษณ์ 3. สังเกตแบบมีส่วนร่วม
ระดับบุคคล			
P ₁ การใช้จ่ายเงินกู้	1. รายละเอียดของการใช้จ่าย	1. สมาชิกกองทุนที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11
P ₂ การหาความรู้เพิ่มเติม	1. วิธีการหาความรู้เพิ่มเติม 1. การจัดทำบัญชี (มี/ไม่มี) 2. ผู้ที่ช่วยเหลือแนะนำ การจัดทำบัญชี	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ 1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ 2. บัญชีการใช้จ่ายเงิน	1. สังเกตจากการ สัมภาษณ์ตาม แบบบร.6 1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร

4. การประเมินผลผลิต ความตารางที่ 1 , 2 ในรูปแบบการประเมิน CIPP ของกองทุนหมู่บ้านซึ่งเสนอในรูปแบบ ตารางที่ 6 ดังนี้

ตารางที่ 6 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินผลผลิต

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน			
O ₁ จำนวนสมาชิก	1. จำนวนสมาชิกเดิม (ณ วันเริ่มตั้งกองทุน) 2. จำนวนสมาชิกกองทุน ที่เพิ่มขึ้น/ลดลง (31 ก.ย 45)	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. ทะเบียนสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
O ₂ จำนวนผู้ได้เงินกู้	1. จำนวนผู้ยื่นกู้และผู้ได้รับอนุมัติให้กู้แต่ละครั้ง 2. จำนวนผู้ได้รับกู้ / จำนวนสมาชิกทั้งหมด	1. คณะกรรมการกองทุน 2. บัญชีคุมลูกหนี้	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร
O ₃ ยอดเงินที่ให้กู้	1. ยอดเงินที่ให้กู้และยอดเงินที่ได้รับอนุมัติให้กู้ทั้งหมด (31 ก.ค 45)	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร
O ₄ จำนวนผู้ชำระคืนเงินกู้ตามกำหนด	1 จำนวนผู้กู้ที่ชำระคืนตามกำหนด (31 ก.ย 45) 2 จำนวนผู้กู้ที่ไม่ชำระคืน (31 ก.ย 45) 3 การแก้ไขปัญหาเมื่อผู้กู้ไม่ชำระคืนตามกำหนด	1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2 บัญชีคุมลูกหนี้	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร. 11 2. ศึกษาเอกสาร
O ₅ ยอดเงินกู้ชำระคืนตามกำหนด	1. ยอดเงินกู้ที่ชำระคืนนับถึง (31 ก.ย 45) จำแนกเป็นเงินต้น ดอกเบี้ย ค่าปรับ	1. คณะกรรมการกองทุน 2. บัญชีคุมลูกหนี้	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
O ₆ กองทุนสะสม	1. ยอดเงินกองทุนสะสม 2. การใช้ประโยชน์จากกองทุนสะสม	1. คณะกรรมการกองทุน 2. บัญชีเงินฝากกองทุนสะสม	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
O ₇ การใช้เงินตามวัตถุประสงค์	1. จำนวนผู้กู้ที่ใช้เงินตามวัตถุประสงค์โครงการ 2. จำนวนผู้กู้ที่ไม่ใช้เงินตามวัตถุประสงค์	1. ผู้ตรวจสอบที่ทางกองทุนจัดตั้งขึ้น	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.11

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
O ₈ ทักษะคติของชุมชนต่อกองทุน	3. เหตุผลที่ไม่ใช้เงินตามวัตถุประสงค์ 1. ทักษะคติต่อกรรมการกองทุนในเชิงบวก / ลบ 2. ทักษะคติต่อกองทุน / ล้าในบาทในเชิง บวก/ลบ	1. คณะกรรมการกองทุน 2. สมาชิกกองทุนและชาวบ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร.9 บร.3
O ₉ การเกิดเครือข่ายองค์กรการเรียนรู้	1. กิจกรรมขององค์กรเครือข่าย 2. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดองค์กรหรือเครือข่าย	1. บัณฑิตกองทุน	1. รายงานการปฏิบัติงานของบัณฑิต
O ₁₀ ความสามารถในการพึ่งพาตนเอง	1. ความสามัคคี ซื่อสัตย์ช่วยเหลือกันและกัน 2. การยกย่องคนทำความดี 3. โอกาสในการหาความรู้เพิ่ม 4. จำนวนครอบครัวที่มีอาชีพเลี้ยงตนเอง 5. ครอบครัวอบอุ่น รักใคร่ปรองดอง 6. การรวมกลุ่ม การประชุม 7. การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส 8. ผู้มีคุณธรรมยุติธรรม 9. การจัดทำแผนงานแก้ปัญหาชุมชน	1. สมาชิกกองทุนและชาวบ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบบร. 2 และบร7 2. สังเกต

2. แบบรายงาน บร.2	แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน
3. แบบรายงาน บร.3	แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคิดที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. แบบรายงาน บร.4	แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน
5. แบบรายงาน บร.5	แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
6. แบบรายงาน บร.6	แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
7. แบบรายงาน บร.7	แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน
8. แบบรายงาน บร.8	โครงสร้างเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์
9. แบบรายงาน บร.9	แบบบันทึกการสัมภาษณ์
10. แบบรายงาน บร.10	แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน
11. แบบรายงาน บร.11	แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี
12. แบบรายงาน บร.12	การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของกองทุนหมู่บ้านใหญ่ – กกลาน หมู่ที่ 1 ตำบล บึงขี้เหล็ก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นที่ต้องการ

1. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ

- การวิเคราะห์โดยใช้สถิติ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ การคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- การวิเคราะห์โดยใช้ไม่ใช้สถิติ ได้แก่ การวิเคราะห์เพื่อหาจากการสัมภาษณ์ การศึกษาจากเอกสารและข้อมูลที่มีการบันทึกไว้

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

- การวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์
- การวิเคราะห์นโยบาย แนวคิด การวิเคราะห์แนวคิดของคณะกรรมการกองทุนและของสมาชิกกองทุน

การวิเคราะห์ข้อมูล ของกองทุนจะวิเคราะห์ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการประเมิน
กองทุนโดยตัดประเด็นที่ไม่เกี่ยวข้องออกเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการประเมิน โครงการเพิ่มประ
สิทธิภาพการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

ผลการประเมินบริบทชุมชน

1. บริบทระดับประเทศ

ความยากจนของประเทศ

จากการประกาศตัวเลข GDP หรือ ผลิตภัณฑ์รวมในประเทศล่าสุด ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่ง GDP ในไตรมาสสาม ได้มีอัตราการขยายตัวลดลง เป็น 2.6 % จาก 5.1% และ 6.3 % ในไตรมาสแรกและไตรมาสที่สองนั้น ศูนย์วิจัยกสิกรไทย ได้มีข้อสังเกต รวมทั้ง ได้วิเคราะห์แนวโน้มตัวเลขการขยายตัวของเศรษฐกิจในไตรมาสที่สี่ของปี 2543 ตลอดจนแนวโน้มการขยายตัวในปี 2544 ดังต่อไปนี้

การที่ GDP มีอัตราการขยายตัวในไตรมาสที่สามลดลงเป็น 2.6 % นั้นเป็นผลจากการปรับลดของอัตราตัวของหลายรายการ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายของครัวเรือน (ลดลงเป็น 3.9 % จาก 5.3 % ในไตรมาสก่อนหน้า) การลงทุน (ลดลงเป็น -2.4 % จาก 1.7 % ในไตรมาสก่อนหน้า) ค่าใช้จ่ายของรัฐบาล (ลดลงเป็น 6.9 % จาก 12.0 % ในไตรมาสก่อนหน้า) รวมทั้งการปรับลดของรายการสินค้าคงคลัง ในขณะที่เมื่อพิจารณาในระดับภาคการผลิต พบว่า GDP ของภาคการก่อสร้างและภาคการเงิน ยังคงมีอัตราการขยายตัวที่ติดลบ โดยการติดลบมากขึ้นจากไตรมาสที่สอง (เป็น -14.9 % และ -7.9 % ตามลำดับ จาก -0.3% และ -6.4 % ในไตรมาสก่อนหน้า) ในขณะเดียวกันอัตราการขยายตัวของ GDP ในภาคอุตสาหกรรมและภาคการเกษตร ก็ได้กลับอ่อนตัวลงจากในไตรมาสก่อนหน้า (เป็น 3.3 % และ 0.3 % ตามลำดับ จาก 8.2 % และ 3.3 % ในไตรมาสก่อนหน้า) ทั้งนี้คาดว่า การปรับเพิ่มราคาน้ำมันและปัญหาความเชื่อมั่นที่ถดถอยของผู้บริโภค น่าจะเป็นปัจจัยหลักที่กระทบต่อการลดลงของอัตราการขยายตัวดังกล่าวแล้วนั้น แนวโน้มเศรษฐกิจไทยปี 2544 มีผลทำให้เศรษฐกิจไทย ปี 2545 พื้นตัวยังคงเป็นไปอย่างจำกัด เติบโตประเมินเศรษฐกิจไทยไตรมาสแรกปี 2545 โต 2 % ส่วนไอเอฟซีฟันธงเศรษฐกิจโตไม่ถึง 3 % ไตรมาสแรกนี้ นำเพิ่ม 900 ล้าน ไอเอ็มเอฟปรับเศรษฐกิจไทยโต 3.2 - 3 % ทำให้คนไทยจนเพิ่มเป็น 3 ล้านคน และประเมินว่าเศรษฐกิจไทยปี 2545 - 2546 จะได้รับแรงหนุนจากการใช้จ่ายภายในประเทศ ทำให้คลังเก็บภาษีได้ 50,000 ล้านบาท สภาพพัฒนาขึ้นเศรษฐกิจไทยโต 4 % ทำให้คนไทยมีกลุ่มผู้ลงทุนสูง เพิ่มขึ้น ส่วนกระแสวิกฤตเศรษฐกิจ ทำให้เกิดวิกฤตคนไทยแย่งลงมีคนจนเพิ่มขึ้น

นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SME)

จากการที่เกิดภาวะฟองสบู่แตกเมื่อปี 2541 นั้น ทำให้เศรษฐกิจภายในประเทศพัง โดยเฉพาะกับอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ภายในประเทศ ประสบกับปัญหาขาดทุนหรือบางบริษัทอาจถึงขั้นล้มละลายก็หลายบริษัท ทำให้รัฐบาลมีนโยบายที่จะนำพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดเล็ก เพื่อที่จะให้อุตสาหกรรมภายในประเทศไทยมีการพึ่งพาตนเองได้ อาจสรุปได้ดังนี้

จากการที่ส่งออกมีอัตราการขยายตัวค่อนข้างสูง ทำให้มีการปรับประมาณการการส่งออกของปี 2543 เพิ่มขึ้น 20 % ก็ได้คาดว่า การนำเข้าปี 2543 จะมีอัตราการขยายตัวประมาณ 30 % ทั้งนี้ การขยายตัวของปี 2543 นั้น เป็น ผลจากการขยายการส่งออก ปัญหาราคาน้ำมันตลาดจนของการขยายสินค้าในหมวดเพื่อบริโภคในช่วงปลายปี สำหรับปี 2544 คาดว่าแนวโน้มการชะลอตัวของเศรษฐกิจสหรัฐอเมริกา และปัญหาการฟื้นตัวของประเทศญี่ปุ่นจะส่งผลให้การส่งออกของไทยลดลงประมาณ 7.0 – 10.0 % อย่างไรก็ตามแนวโน้มการชะลอตัวลงตามไปด้วยโดยคาดว่าอัตราการนำเข้ามีการขยายตัวประมาณ 8.0 – 12.0 % ในปี พ.ศ. 2544 คาดว่าเงินดุลบัญชีสะพัดปี 2544 ประมาณ 8.6 – 9.1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ การบริโภคของครัวเรือน มีการขยายตัว 4.0 % ในปี 2543 อันเป็นผลมาจากการขยายตัวลดลงในไตรมาสสุดท้ายของปี แต่ในปี 2544 มีการขยายตัวประมาณ 4.0 – 4.2 % โดยการขยายตัวดังกล่าวของผู้บริโภคมีสถานะคงที่ ทำให้เป็นปัจจัยลบสำคัญต่อการบริโภคในปีหน้า และจะทำให้การลงทุนที่คาดว่าจะมีการขยายตัวประมาณ 6.5 % ในปีนี้ ลดลงจากอัตราการขยายตัวประมาณ 8.2 % ในช่วงไตรมาสแรกของปี 2543 อันเป็นผลทำให้รัฐบาลมีรายจ่ายค่อนข้างสูง ส่วนแนวโน้มปี 2544 คาดว่าจะมีการลงทุนที่ชะลอตัวลงของการส่งออกและการนำเข้า ดังนั้นจึงทำให้รัฐบาลมีความคิดที่จะพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดเล็กภายในประเทศไทยเอง เพื่อที่ภาวะเศรษฐกิจของเราที่ได้ไม่ต้องเป็นไปตามกระแสโลกมากนัก

ที่มาของข้อมูล ศูนย์กสิกรไทย

ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ

นอกเหนือไปจากประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาลชุดใหม่แล้ว ประเด็นที่ทำให้ประเทศไทยมีภาวะการขาดดุลการค้าในปี 2544 มีดังนี้

การชะลอตัวของเศรษฐกิจสหรัฐอเมริกาและการฟื้นตัวของญี่ปุ่น โดยคาดว่าในปี 2544 เศรษฐกิจสหรัฐอเมริกามีการขยายตัวประมาณ 3.0 – 3.5 % ลดลงจากการประมาณ 5.0% ในปี 2543 ในขณะที่ญี่ปุ่นก็เผชิญกับปัญหาธนาคารกลางของญี่ปุ่นบอกว่าเศรษฐกิจมีความเปราะบาง ซึ่งมีผลทำให้ค่าเงินเยนอ่อนตัวอยู่ในขณะนี้ และนโยบายการลดอัตราภาษีของรัฐบาลที่นายบูช นำมาใช้ทำให้การดำเนินนโยบายอัตราดอกเบี้ยของ Federal Reserve หรือ ธนาคารกลางสหรัฐอเมริกา จึงมีผล

ต่อภาวะเศรษฐกิจของอเมริกา ดังนั้นทำให้เศรษฐกิจของประเทศไทยได้รับผลการชะลอตัวตามอเมริกาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทำให้การส่งออกของประเทศไทยจะมีอัตราการขยายตัวที่ลดลงอย่างมาก

ความอ่อนแอของสถาบันการเงินภายในประเทศ ทั้งนี้แม้ว่า ณ สิ้นปี 2543 ระบบแบงก์ไทยคงจะมีสัดส่วนเงินกองทุนเกิน 11 % รวมทั้งสามารถทำสำรองได้ไม่ต่ำกว่า 100 % แต่ถ้าหากหนี้คั่งขึ้นมีมากขึ้น หรือหากมูลค่าหลักทรัพย์ค้ำประกันลดลงหรือหากระบบแบงก์ไทยต้องรับรู้การสูญเสียในอัตราที่ใกล้เคียงกับธนาคารดีบีเอส ในขณะเดียวกันแนวโน้มการชะลอตัวของเศรษฐกิจในปีหน้า จะทำให้ปัญหา NPL ที่กีดกันการดำเนินการของแบงก์ไทยยังอยู่ในระบบอยู่ ดังนั้นการเพิ่มทุนจึงยังคงเป็นความจำเป็นของแบงก์ไทย แต่เนื่องจากข้อจำกัดในการระดมทุนในตลาดทุน ความช่วยเหลือจากทางการอาจเป็นคำตอบสุดท้ายสำหรับแบงก์ไทย

การขาดดุลการชำระเงินและการลดลงของระดับทุนสำรองระหว่างประเทศดังกล่าว หน้าจะทำให้ค่าเงินบาทตกอยู่ภายใต้แรงกดดัน และมีความผันผวน โดยอาจจะเป็นไปได้ทั้งในแง่บวกและในแง่ลบขึ้นอยู่กับแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาล โดยเฉพาะในกระทรวงเศรษฐกิจชุดใหม่ ทั้งนี้คาดว่าโดยเฉลี่ยแล้วเงินบาทมีค่าเท่ากับ 43.50 บาท ต่อดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2544 เมื่อเทียบกับปี 2543 ในขณะที่อาจจะมีความผันผวนมากเป็นบางช่วงตามปัจจัยที่จะมากระทบ เช่น การเคลื่อนย้ายเงินทุนออกนอกประเทศ ความเคลื่อนไหวของค่าเงินในตลาดภูมิภาค รวมทั้งสถานการณ์ทางการเมืองในประเทศ โดยในช่วงของการผันผวนดังกล่าว ค่าเงินบาทอาจจะหลุดออกจากกรอบ 44 - 45 บาทได้อย่างไรก็ตามคาดว่าธนาคารแห่งประเทศไทยจะเข้ามาดูแลเสถียรภาพของค่าเงินบาทเป็นระยะ ๆ เพื่อมิให้ค่าเงินบาทมีความผันผวนมาก จนทำให้มีผลต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยดังกล่าว ที่มาของข้อมูล ศูนย์กสิกรไทย

สภาวะแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบัน

ในปัจจุบันประเทศไทยมีสภาพแวดล้อมที่ไม่สมบูรณ์เหมือนกับสมัยก่อน เพราะมีกลุ่มคนบางกลุ่มที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวมทำการตัดไม้ทำลายป่า ทำให้เกิดสภาวะฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล อันเป็นผลที่กระทบโดยตรงกับประชาชนทุกคน เราอาจจะสรุปผลสภาวะแวดล้อมภายในประเทศไทยดังต่อไปนี้

ตารางสถานการณ์มลพิษทางน้ำ ปี 2539 – 2541

แหล่งน้ำ	ค่ามาตรฐาน	ปี 2539	ปี 2540	ปี 2541
แม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง				
ออกซิเจนละลายน้ำ (มิลลิกรัม/ลิตร)	ไม่ต่ำกว่า 2.0	0.7	0.5	1.0
นิโลตต์ (มิลลิกรัม / ลิตร)	ไม่เกิน 4.0	6.2	3.1	2.8
แบคทีเรีย (mpn / 100 มิลลิลิตร)		85,000	46,000	14,500

ตารางพื้นที่ป่าไม้ประเทศไทย

(หน่วย : ล้านไร่)

ภาค	ปี 2540		ปี 2541		พื้นที่ถูกทำลาย
	พื้นที่	สัดส่วน	พื้นที่	สัดส่วน	
เหนือ	72.67	68.54	45.66	43.06	37.01
ตะวันออกเฉียงเหนือ	44.31	41.99	13.11	12.43	31.20
กลางและตะวันตก	22.28	52.91	10.03	23.81	12.26
ใต้	18.52	41.89	7.58	17.15	10.94
ตะวันออก	13.23	57.98	4.69	20.57	8.54
ประเทศ	171.02	53.33	81.07	25.28	89.95

หมายเหตุ : พื้นที่ถูกทำลายทั้งหมด 250, 420 ไร่

ที่มา : ส่วนศูนย์ข้อมูลกรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ตารางความอุดมสมบูรณ์ของดินในการทำเกษตรกรรม

ปริมาณ	เหนือ	ตะวันออกเฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	ทั่วประเทศ
ปานกลาง	12.75	2.94	7.21	1.18	24.08
รุนแรง	2.50	0.20	0.22	0.45	3.37
รุนแรงมาก	8.68	0.33	1.00	2.93	12.94
รวม (ล้านไร่)	23.93	3.47	8.43	4.56	40.39
(%)	(59.2)	(8.6)	(20.9)	(11.3)	(100)
พื้นที่ภาค (ล้านไร่)	107	105.53	63.96	44.2	320.69

หมายเหตุ :

- 1) รุนแรงปานกลาง พื้นที่นี้มีความอุดมสมบูรณ์ลดลง ผลผลิตต่ำ ควรมีมาตรการป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน พื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ ปลูก พืชไร่ พืชสวน ไม้ผล ไม้ยืนต้น และสวนป่า
- 2) รุนแรง พื้นที่นี้หากจะใช้ทำการเกษตรต้องมีมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำอย่างเคร่งครัด
- 3) รุนแรงมาก พื้นที่เหมาะต่อการเกษตรควรกันไว้ปลูกป่า / ไม้ยืนต้น

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ความเดือดร้อนและความเป็นหนี้สินของประชาชน

วินัยทางการคลังของรัฐบาลชุดใหม่ ทั้งนี้ แม้ว่าจะมีข้อเรียกร้องอย่างกว้างขวางให้รัฐบาลชุดใหม่ พิจารณาออกมาตรการฐานการกระตุ้นเศรษฐกิจเพิ่มเติม เพื่อที่ช่วยเพิ่มกำลังซื้อในระบบและสร้างความเชื่อมั่นแก่ประชาชนผู้บริโภค แต่ในขณะเดียวกัน หากรัฐบาลชุดใหม่เร่งดำเนินการใช้จ่าย เช่น เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ เพื่อแก้ไขปัญหาสถาบันการเงิน แม้ว่าการใช้จ่ายบางรายการอาจจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจในช่วงแรก ๆ แต่คาดว่าในช่วงเวลานี้ตลาดและนักลงทุนก็ยังมีคำถามในประเด็นหนี้สาธารณะ (รวมหนี้กองทุนฟื้นฟู) ซึ่งเป็นประมาณ 55 – 56 % ในขณะนี้และในอีก 5 ปีข้างหน้า (ปีงบประมาณ 2544 – 2549) ถ้ากองทุนฟื้นฟูเกิดความสูญเสียเพิ่มเติมจากการปฏิบัติตามข้อผูกพันในการขยายหุ้นธนาคารอีก 1.5 แสนล้านบาท จะทำให้สัดส่วนหนี้สาธารณะเพิ่มเติมเป็น 59 % ทำให้คนไทยเป็นหนี้คนละประมาณ 54,000 บาท และหากรัฐบาลชุดใหม่ตัดสินใจใช้เงินแก้ไขปัญหาการเงิน เช่น การเพิ่มทุนให้สถาบันการเงินหรือการจัดตั้งและดำเนิน (National

AMC) อีก 3 แสนล้านบาทแล้ว สัดส่วนหนึ่งก็จะเพิ่มเป็น 65 % ของ GDP ย่อหมายความว่า รัฐบาลมีเพดานสำหรับการดำเนินการงบประมาณขาดดุลและการใช้จ่ายกระตุ้นเศรษฐกิจในช่วงปีงบประมาณปี 2544 – 2549 ประมาณ 5 % ของ GDP หรือ ประมาณ 2.5 ล้านบาท ซึ่งไม่ใช่วงเงินมากนักในช่วงเวลา 5 ปี ดังนั้น จะเห็นว่ารัฐบาลชุดใหม่คงจะต้องเผชิญกับกรอบข้อจำกัดทางการคลังดังกล่าวของรัฐบาล ทั้งนี้ในมุมมองของรัฐบาล การจัดตั้ง National AMC เพื่อซื้อหนี้จากสถาบันการเงินเอกชน อาจเป็นทางเลือกเพื่อเป็นการยืดเวลาและปรับปรุงเงื่อนไขของโครงการให้ความช่วยเหลือในการเพิ่มทุนขั้นที่ 1 ทั้งนี้ปัญหาเรื่อง NPL และเงินดังกล่าว ย่อมจะทำให้การขยายสินเชื่อใหม่จะยังเป็นไปได้อย่างจำกัด แม้ว่าจะมีสภาพคล่องส่วนเกินประมาณ 5 แสนล้านบาทในขณะนี้ก็ตาม โดยปัญหาดังกล่าว จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งจะทำให้คนไทยมีหนี้สินเพิ่มขึ้นไปอีก

บรรยากาศความอ่อนแอของท้องถิ่นชนบท

1. ความยากจนของคนในหมู่บ้าน
2. การที่จะทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งที่แท้จริงต้องมาจาก “ คน ” ไม่ใช่มาจาก “ เงิน ” เพราะเงินบางครั้งก็ทำให้คนทะเลาะเบาะแว้งกัน และทำให้แตกความสามัคคีกันภายในชุมชนได้
3. กลุ่มออมทรัพย์ของหมู่บ้าน ถ้าทำการจัดตั้งแล้วแต่ชาวบ้านไม่นำเงินฝากก็จะทำให้กลุ่มออมทรัพย์เกิดการล่มสลายได้
4. ความแตกต่างทางฐานะของชาวบ้านภายในหมู่บ้าน
5. การศึกษานั้นชาวบ้านมีการศึกษาน้อย ส่วนมากจะจบแค่ป. 4 ทำให้ชาวบ้านไม่ค่อยมีความรู้กว้างขวางมากนัก
6. ความสามัคคีปรองดอง การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน ซึ่งบางชุมชนก็ไม่มีสิ่งพวกนี้ให้ชุมชนพวกนี้ไม่มีการพัฒนาเท่าที่ควร
7. การมีส่วนร่วมกับภาครัฐบาล ถ้าชุมชนไหนไม่ให้ความร่วมมือ กับภาครัฐบาลก็จะทำให้ชุมชนนั้นไม่มีความเจริญ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยีทางการเกษตร ด้านสาธารณสุขมูลฐาน เป็นต้น
8. หมู่บ้านบางแห่งของประเทศไทยยังไม่มี ความเจริญเข้าไปภายในหมู่บ้าน เช่น ระบบไฟฟ้า น้ำประปา น้ำบาดาล ฯลฯ

สรุป ความอ่อนแอของท้องถิ่นชนบทส่วนใหญ่มาจากการที่คนในหมู่บ้านไม่ค่อยมีความสามัคคีกัน และบางหมู่บ้านไม่ค่อยให้ความร่วมมือกับทางรัฐบาลเท่าที่ควรทำให้เสียโอกาสที่จะทำ

ให้ท้องถิ่นของตนเองเกิดการพัฒนาไปในทางที่ดี และมีบุคคลบางกลุ่มที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม คอยจะฉกฉวยผลประโยชน์ของหมู่บ้านไปใช้เป็นประโยชน์ส่วนตน

ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ

ในปัจจุบันนี้กระแสนิยมของสินค้าจากต่างประเทศและวัฒนธรรมต่างชาติ ที่เข้ามาในประเทศไทย นั้นมีมากมายทางด้านวัฒนธรรม เช่น การแต่งกายที่วัยรุ่นของเรามีค่านิยมตามแบบชาวต่างชาติ เช่น ประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา ซึ่งวัยรุ่นของไทยมีการแต่งกายตามชาวต่างชาติ อาทิ เช่น ผู้หญิงก็จะแต่งกายแบบสายเดี่ยว ใส่กระโปรงสั้น กางเกงขาสั้น รองเท้าส้นสูง และตอนนี้ก็จะเห็นบ่อย ๆ คือ การย้อมสีผมเป็นสีต่าง ๆ และการตัดผมตามแบบนักฟุตบอลดัง ๆ ของโลก หรือตามดารานักร้องชื่อดังของโลก เป็นต้น และอีกอย่างที่เห็นกันมากในทางโทรทัศน์ ก็คือ มีนักร้องชาวต่างชาติเข้ามาแสดงคอนเสิร์ตในประเทศไทยอย่างมากมาย ซึ่งมีค่านิยมพวกนี้เป็นสิ่งสิ้นเปลืองเงินทองของวัยรุ่นและของประชาชนชาวไทย และทำให้ประชาชนบางกลุ่มล้มค่านิยมของไทยแบบเก่าไปแล้ว และทางด้านสินค้าจากต่างประเทศที่เข้ามาในประเทศไทยมีมากมาย เช่น เหล้า เบียร์ เครื่องดื่ม มีนเมา สินค้าแบรนด์เนมต่าง ๆ ที่สั่งเข้ามาในประเทศ และนิยมมากที่สุด คือ อาหารฟาสฟู๊ดส์ เช่น ไก่ย่างเคเอฟซี แมคโดนัลด์ ไอติมสวอนเซน ฟุจิ ซิสเลอร์ เป็นต้น ซึ่งผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ พวกนี้ปีหนึ่ง ๆ ประชาชนภายในประเทศนิยมรับประทานกันมากมาย ส่วนมากอาหารพวกนี้ราคาแพง ทำให้มีเงินทองไหลออกไปนอกประเทศไทยจำนวนหลายหมื่นล้านบาท ทำให้ประเทศไทยเสียดุลการค้าทุกปี ดังนั้นเราประชาชนชาวไทย ควรจะไม่นำค่านิยมจากต่างชาติเข้ามาอีก ควรจะแต่งกายแบบไทย ๆ ของเรามากกว่า ส่วนสินค้าประชาชนควรจะบริโภคสินค้าที่คนไทยผลิตขึ้นเอง ซึ่งมีหลายอย่างมากให้เลือกรับประทาน ไม่ว่าจะเป็นผลไม้ต่าง ๆ สินค้าพื้นบ้านของไทย อาหารไทย ๆ และเมื่อคนไทยหันมานิยมของไทย ๆ ก็จะทำให้ประเทศชาติมีความเจริญและจะทำให้มีเงินทุนหมุนเวียนภายในประเทศ

2. บริบทระดับท้องถิ่น

บริบทของบ้านใหญ่ – กกลาน หมู่ที่ 1 ตำบล บุ่งขี้เหล็ก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ระบบ A หน่วยระบบการบริหารจัดการและการส่งเสริมผู้รู้ ระดับชุมชน มีดังนี้

1. ประวัติความเป็นมาหมู่บ้าน (C₁)

ที่มาของหมู่บ้าน ก่อตั้งมาเกือบ 200 ปี คนพื้นเพเป็นคนลาวเวียงจันทร์อพยพมา แบ่งออกเป็น 2 หมู่บ้าน หมู่ที่ 1 บ้านกกลาน มีคุณพ่อดี ยงค์สูงเนิน เป็นผู้นำหมู่บ้าน หมู่ที่ 3 บ้านใหญ่ มีคุณ

พ่อหน่วย อบสูงเนิน เป็นผู้นำหมู่บ้าน ต่อมาคุณพ่อดี สละสิทธิ์การเป็นผู้นำ คุณพ่อหน่วย จึงรวม ทั้งสองหมู่บ้านเข้าด้วยกัน เป็น “บ้านใหญ่- กกลาน ” หมู่ที่ 1 และการตั้งชื่อ หมู่บ้าน นั้นแบ่งตาม ลักษณะและพื้นที่หมู่บ้าน บ้านใหญ่ ตั้งตามจำนวนครัวเรือนของหมู่บ้านมีบ้านหลายหลังจึงเลือก บ้านใหญ่ ส่วนบ้านกกลาน มีต้นลานมากจึงเรียกว่า บ้านกกลาน และชนกลุ่มแรกที่มาเริ่มก่อตั้งหมู่บ้าน คือ

- คุณตา โชติ	ไม่ทราบนามสกุล
- คุณตา เบี้ย	โชติสูงเนิน
- คุณตา อยู่	เว็กสูงเนิน
- คุณตา ดี	ยงศ์สูงเนิน

2. สภาพภูมิศาสตร์ (C₂)

สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน หมู่บ้านมีสภาพพื้นที่คล้ายเกาะมีแม่น้ำ และลำห้วยล้อมรอบพื้นที่หมู่บ้าน พื้นที่ส่วนใหญ่จะเป็นทุ่งนา , สวนมะพร้าว , มะปราง โดยหมู่บ้านอยู่ห่างจากตัวอำเภอประมาณ 10 กิโลเมตร และมีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลกุดจิกและตำบลโคราช

ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลโนนสา

ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลโค้งยาง

ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลเดียวกัน คือบ้านตากแดด หมู่ที่2

3. สภาพเศรษฐกิจ และสังคม (C₃)

สภาพเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้าน มีจำนวนครัวเรือนในพื้นที่หมู่บ้านที่ขึ้นทะเบียนในหมู่บ้าน 115 ครัวเรือน และมีอีก 3 ครัวเรือนขึ้นทะเบียนในหมู่บ้านกุดโคลน ตำบลโค้งยาง มีประชากรทั้งหมด 525 คนประกอบด้วยชาย 281 หญิง 303 คน

ประชากรในหมู่บ้านมีอาชีพหลักอาชีพทำการเกษตร มีพื้นที่ทำการเกษตร 378 ไร่ มีร้านค้า ในหมู่บ้าน 7 ร้าน และมีโรงสี 1 โรง ในพื้นที่หมู่บ้านไม่มีโรงเรียนนักเรียนต้องเดินทางไปเรียนที่โรงเรียนจตุรคามสามัคคี ตำบลกุดจิก ระยะทางประมาณ 300 เมตร และการรักษาพยาบาลทางหมู่บ้านจะไปรักษาที่อำเภอ และสถานีนอนามัยหมู่บ้าน และในหมู่บ้านมีพื้นที่ทั้งหมด 420 ไร่

4. วัฒนธรรมและประเพณี (C₄)

บ้านใหญ่ – กกลาน มีสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา 1 แห่ง คือ วัดจิว มีพระสงฆ์อยู่ 14 รูป ภาษาที่ใช้เป็นภาษาโคราช มีประเพณีที่สำคัญในรอบ 1 ปี คือ เดือน เมษายน มีประเพณีทำบุญสงกรานต์ รดน้ำดำหัวผู้เฒ่าผู้แก่ เดือน มิถุนายน มีประเพณีทำบุญ ผ้าป่าสามัคคี เดือน กรกฎาคม ทำบุญแห่เทียนเข้าพรรษา เดือน ตุลาคม ทำบุญตักบาตรเทโว และเดือน พฤศจิกายน ประเพณี ลอยกระทง และทองพระกฐิน

5. โครงสร้างพื้นฐาน (C₅)

โครงสร้างพื้นฐานในบ้าน ใหญ่ – กกลาน ปัจจุบัน สภาพถนนในหมู่บ้านเป็นถนนลาดยาง มีระบบไฟฟ้าและประปาใช้เกือบทุกครัวเรือนมีโทรศัพท์สาธารณะจำนวน 3 เครื่อง มีหอกระจายข่าว หนึ่งแห่ง ภายในหมู่บ้านมีส่วนที่ถูกหลักสุขาภิบาลทุกครัวเรือน แม่แหล่งน้ำธรรมชาติใ้ช้อยู่รอบหมู่บ้าน

6. ทรัพยากรธรรมชาติ(C₆)

ด้านทรัพยากรธรรมชาติของหมู่บ้านจะมีแหล่งน้ำใ้ช้อย่างอุดมสมบูรณ์ในแม่น้ำ , ลำคลอง และห้วยมีน้ำไหลตลอดปี ทางด้านป่าจะเป็นป่าเกษตรเป็นส่วนใหญ่ เพราะเป็นพื้นที่ลุ่มจึงมีแต่ป่าทำการเกษตร

7. ผู้นำชุมชน การร่วมกลุ่มและภูมิปัญญาท้องถิ่น(C₇)

ผู้ชุมชนในหมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และมีกลุ่มต่าง ๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้าน คือ

กลุ่มแม่บ้าน	ตั้งขึ้น เมื่อ พ.ศ. 2540
กลุ่มอสม	ตั้งขึ้น เมื่อ พ.ศ. 2524
กลุ่ม เยาวชนบ้านใหญ่ – กกลาน	ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2544

ในหมู่บ้านมีภูมิปัญญาท้องถิ่นในเรื่องการจัดสานไม้ไผ่ และการทอเสื่อจากต้นกกซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นตั้งแต่ สมัยอดีต

8. โครงการพัฒนาที่ผ่านมา (C₈)

โครงการที่ทางภาครัฐให้สนับสนุนในปัจจุบันมีหลายอย่าง เช่น โครงการด้านยาเสพติด เมื่อ พ.ศ. 2545 โครงการโทรศัพท์สาธารณะ เมื่อปี พ.ศ. 2544 โครงการถนนคอนกรีตเข้าซอย เมื่อ พ.ศ. 2544 โครงการไฟฟ้าสู่วัฏเวียนและไฟฟ้าสาธารณะเมื่อ พ.ศ. 2545 ถึงปัจจุบัน

9. ความเข้มแข็งของชุมชน(C₉)

หมู่บ้านใหญ่ – กกลาน มีความสามัคคีกันมากมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เมื่อมีการประชุมมีสมาชิกให้ความร่วมมืออย่างดี มีการร่วมกันทำบุญในประเพณีต่าง ๆ (รายละเอียดอยู่ภาคผนวก บร.2 และบร. 7)

ลักษณะประชากร

หมู่บ้านใหญ่ - กกลาน มีจำนวนประชากร 525 คน ชาย 266 คน หญิง 259 คน กลุ่มอายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วง อายุ 18 ปี 1 วัน – 50 ปีเต็ม ตามลักษณะประชากร ดังนี้

1. เพศ

- ชาย	266 คน
- หญิง	259 คน

2. อายุ

1 วัน	- 3 ปีเต็ม	17 คน
3ปี 1 วัน	- 6 ปีเต็ม	20 คน
6ปี 1 วัน	- 12 ปีเต็ม	34 คน
12 ปี 1 วัน	- 14 ปีเต็ม	26 คน
15 ปี 1 วัน	- 18 ปีเต็ม	28 คน
18 ปี 1 วัน	- 50 ปีเต็ม	267 คน
50 ปี 1 วัน	- 60 ปีเต็ม	55 คน
60 ปี 1 วันขึ้นไป		78 คน

3. ประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปในหมู่บ้านได้รับการสังเคราะห์จากรัฐบาลมีคนพิการ 82 คน มีคนพิการ 4 คน

4. การศึกษา

มีสมาชิกในหมู่บ้านไปศึกษานอกหมู่บ้าน	90 คน
ระดับประถมศึกษา	47 คน
ระดับมัธยมศึกษา	20 คน
สูงกว่าระดับมัธยมศึกษา	18 คน

แหล่งน้ำในหมู่บ้าน (ทั้งของสาธารณะและส่วนบุคคล)

- บ่อน้ำบาดาล	76 แห่ง	ใช้ได้ตลอดปี
- ห้วย	2 แห่ง	ใช้ได้ตลอดปี
- แหล่งน้ำจากธรรมชาติ		ใช้ได้ตลอดปี

หน่วยระบบ B : หน่วยการดำเนินงานกิจการของผู้ดูแลราย (ทุนสะสมของแต่ละราย) มีดังนี้

1. อาชีพเดิมครั้งแรกของราษฎรที่อพยพมาอยู่ในหมู่บ้าน (C1)

อาชีพเก่าแก่เมื่อ 80 ปีที่ผ่านมา อาชีพ การเกษตรและเลี้ยงสัตว์ แต่ปัจจุบันมีอาชีพเพิ่มมาหลายอย่างเช่น ค้าขาย ทำสวน

2. สภาพการเป็นอยู่และสมาชิกในครอบครัว (C2 , C3)

ปัจจุบันสภาพการเป็นอยู่ของแต่ละครอบครัว จะอยู่แบบพึ่งพาอาศัยกัน มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และแต่ละครอบครัวจะอยู่เป็นกลุ่มก้อนแบบเครือญาติโดยแต่ละครอบครัวจะมีสมาชิกอยู่ประมาณครอบครัวละ 6 – 7 คนต่อ 1 ครอบครัว

3. รายได้ของแต่ละครอบครัว ต่อปี โดยสรุปรวมทั้งหมดประมาณ (C4)

จำนวนครัวเรือนทั้งหมดประมาณ 150 คน

1,000 – 5,000	มี	- ครอบครัว
5,001 – 10,000	มี	88 ครอบครัว
10,001 – 20,000	มี	6 ครอบครัว
20,001 – 30,000	มี	15 ครอบครัว
30,001 – 50,000	มี	4 ครอบครัว
50,001 – 100,000	มี	2 ครอบครัว

4. ราษฎรในหมู่บ้าน เป็นหนี้สถาบันการเงินของรัฐ (เช่น ธกส. / กองทุนหมู่บ้าน) (C5)

จำนวน 45 ครอบครัว เป็นเงินรวมทั้งสิ้นประมาณ 1,500,000 บาท คัดหนี้รายทุน จำนวน 1 ครอบครัว เป็นเงินรวมทั้งสิ้นประมาณ 3,000 บาท ดอกเบี้ยของสถาบันการเงิน (ธกส.) ประมาณ 5 บาทต่อปี เป็นหนี้ในหมู่บ้านของกองทุนหมู่บ้าน 51 ราย เป็นเงินรวมทั้งสิ้น ประมาณ 703,000 บาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 6 บาทต่อปี

ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านใหญ่ - กกลาน หมู่ที่ 1 ตำบล บึงขี้เหล็ก อ.เมือง จ.นครราชสีมา ตามตารางที่ 1 – 2 รูปแบบการประเมินแบบ CIPP กับการประเมินกองทุนหมู่บ้านโดยภาพรวมมีดังนี้

1. ผลการประเมินหน่วยระบบ A และ B

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ (ระดับหมู่บ้าน)

หน่วยระบบ B คือหน่วยการดำเนินงานของบผู้กู้แต่ละราย (ระดับบุคคล)

1.1 ประเมินปัจจัยนำเข้า หน่วยระบบ A และ B (Input) พบว่า

หน่วยระบบ A (ระดับหมู่บ้าน)

I 1 นโยบาย ระเบียบ แนวทางปฏิบัติ

นโยบาย ระเบียบ แนวทางปฏิบัติของกองทุนบ้านใหญ่ - กกลาน ในช่วงกองทุนเริ่มเข้ามาในระยะเริ่มแรกทางสมาชิกกองทุนยังไม่มี ความเข้าใจในนโยบาย ระเบียบ ของกองทุนหมู่บ้าน แต่เชื่อกองทุนได้เข้ามาเป็นเวลา 10 เดือนทางสมาชิกได้มีความรู้และเข้าใจในนโยบาย ระเบียบ และสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างดี

I 2 การประชาสัมพันธ์

ในเรื่องของการประชาสัมพันธ์ของกองทุนให้สมาชิกทราบ คือ มีการประชาสัมพันธ์ก่อนที่โครงการจะเข้ามาในหมู่บ้าน โดยมีการประกาศทางหอกระจายข่าว จากทางผู้ใหญ่บ้าน และมีการจัดประชุมสมาชิกในหมู่บ้านในเรื่องการจัดตั้งกองทุน

I 3 คณะอนุกรรมการที่มีส่วนเกี่ยวข้องคือ

1. นายวิชา กามนัต	นายอำเภอสูงเนิน	ประธานอนุกรรมการ
2. นายมารุต วัฒนกรุณา	ปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายปกครองและพัฒนา	อนุกรรมการ

3. นายนิพนธ์ เพ็งประสพ	ปลัดเทศบาลตำบลสูงเนิน	อนุกรรมการ
4. นางอภิรดี พิณปรุ	ปลัดเทศบาลตำบลกุดจิก	อนุกรรมการ
5. นายวรภักดิ์ ชีระวัฒนา	สาธารณสุขอำเภอสูงเนิน	อนุกรรมการ
6. นายกำพล ฤทธิรักษา	หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอสูงเนิน	อนุกรรมการ
7. นายสุรเดช พลขาม	เกษตรอำเภอสูงเนิน	อนุกรรมการ
8. นายรัชชาติ กิธิวัฒนศักดิ์	นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด	อนุกรรมการ
9. นายบัญญัติ เสนจันทร์มิไชย	ผู้จัดการธนาคารออมสินสาขาสูงเนิน	อนุกรรมการ
10. นายเอื้อ อุ๋นรัมย์	ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาสูงเนิน	อนุกรรมการ
11. นายโกมินทร์ ใจกลาง	ประธานชมรมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการเกษตร	อนุกรรมการ
12. นายนคร กิติพลธนากร	นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลสูงเนิน	อนุกรรมการ
13. นายทองม้วน สุวรรณด้วง	นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกุดจิก	อนุกรรมการ
14. นางสุนทรี ใจสุทธิ์	พัฒนาการอำเภอสูงเนิน	อนุกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับอำเภอ มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1. ประชาสัมพันธ์เตรียมให้ประชาชนเพื่อให้ทราบถึงนโยบายหลักของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. ประชาสัมพันธ์ เพื่อกระบวนการเรียนรู้ในช่วงที่มีการเตรียมความพร้อมและการดำเนินงานบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
3. ประชุมแจ้งผู้นำหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เข้าใจเกี่ยวกับการจัดตั้งและบริหารกองทุนตามระเบียบของคณะกรรมการกำหนด
4. สนับสนุนการเตรียมความพร้อมของกองทุน ประเมินความพร้อมของกองทุน สร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน และชุมชนเมือง ทั้งรายงานผลการประเมินความพร้อมของกองทุนให้จังหวัดทราบ
5. สนับสนุนติดตามและรายงานผลการดำเนินงานของกองทุนในอำเภอให้จังหวัดทราบตามระเบียบหรือวิธีปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนด
6. ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดมอบหมาย

I4 การเตรียมความพร้อมการสร้างความรู้ ความเข้าใจต่อกรรมการ

การเตรียมความพร้อมการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และ ชาวบ้านมีวิธีการเตรียมความพร้อมคือ ได้มีการจัดประชุมสมาชิกมีเนื้อหาในการประชุมคือ เรื่อง การจัดตั้งกองทุน ทำอย่างไรจึงจะมีความพร้อมที่จัดตั้งกองทุน การสร้างจิตสำนึก และประโยชน์ การจัดตั้งกองทุน (รายละเอียดเพิ่มเติมภาคผนวก)

I 5 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

วิธีการได้มาซึ่งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านได้ทำการจัดตั้งเมื่อวันที่ 24 เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2544 ณ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งทำการคัดเลือกคณะกรรมการก่อนการจัดทำระเบียบของกองทุนหมู่บ้าน โดยคณะกรรมการมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสองปี (รายละเอียดเพิ่มเติมในภาคผนวก) โดยมีคณะกรรมการทั้งหมด 10 คน ประกอบด้วย

1. นายสุทิน	ถิ่นสูงเนิน	ประธานกองทุนหมู่บ้าน
2. นางโกมินทร์	ภักดี	รองประธาน
3. นางกุหลาบ	สถิตย์ธรรม	เลขานุการ
4. นายบุญเริ่ม	หินสูงเนิน	เหรัญญิก
5. นายวิโรจน์	รักรัตน์	เหรัญญิก
6. นายเจริญ	วงศ์สุนทร	ผู้ตรวจสอบ
7. นายรุณ	นัมสูงเนิน	ผู้ตรวจสอบ
8. นางหนูคล้าย	เชิดสูงเนิน	ประชาสัมพันธ์
9. นายประไพ	วิมลรักษ์	กรรมการ
10. นางสุนันท์	รัตนรักษ์	กรรมการ

I 6 เงินกองทุน 1 ล้านบาท

บ้านใหญ่ – กกลาน ได้รับอนุมัติเงินกองทุน 1 ล้านบาท เมื่อวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2544 คณะกรรมการกองทุนได้นำเงินกองทุนไปฝากธนาคารออมสินสาขาสูงเนิน บัญชีเลขที่ 06-4306-20-047264

I 7 เงินกองทุนสะสม

เงินฝากออมทรัพย์ที่เหลือจากการกู้ 300,466.43 บาท

เงินออมและเงินทุนจากสมาชิก

880

บาท

I8 เงินที่ผู้กู้ชำระคืน

เงินที่ผู้กู้ชำระคืนในปัจจุบันการชำระคืนของกองทุนหมู่บ้านยังไม่มีชำระคืนเนื่องจากยังไม่ถึงระยะเวลาในการคืนเงิน

I9 บัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน

บ้านใหญ่ - กกลาน หมู่ 1 ได้มีบัณฑิตเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ ชื่อ นายพนา กริมสูงเนิน ศึกษาปริญญาตรี การจัดการทั่วไป อายุ 27 ปี เพศชาย อยู่บ้านเลขที่ 71 ต.บึงจี่เหล็ก อ.สุเนิน จ.นครราชสีมา โดยมีบทบาทหน้าที่คือ

1. ศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการจัดการและประเมินโครงการ เป็นการศึกษาแบบใช้ชุมชนท้องถิ่น เป็นกรณีศึกษาให้เกิดการเรียนรู้
2. ประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง 1 กองทุน
3. ส่งเสริมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง 1 กองทุนให้มีประสิทธิภาพ

หน่วยระบบ B (ระดับบุคคล)

I1 จำนวนเงินที่ได้รับอนุมัติ

กองทุนหมู่บ้านได้มีการอนุมัติให้กู้เพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน ได้ปล่อยเงินกองทุนให้สมาชิกกู้ 703,000 บาท มีสมาชิกกู้ทั้งหมด 51 ราย โดยใช้การกู้แบบพัฒนาอาชีพ โดยส่วนใหญ่จะนำไปทำการเกษตร เช่น ทำนา เลี้ยงสัตว์ และปลูกผัก (รายละเอียดเพิ่มเติมภาคผนวก)

I2 จำนวนเงินลงทุนที่นอกเหนือจากเงินกู้

การที่มีเงินกองทุนเข้ามาทำให้มีเงินทุนหมุนเวียนไม่ต้องไปกู้เงินนอกระบบเข้ามาประกอบอาชีพ เพราะถ้าหากไม่มีเงินกองทุนที่เป็นของตนเองก็จำเป็นต้องกู้เงินจากนายทุนเข้ามาประกอบอาชีพ ทำให้มีหนี้สินเพิ่มและอัตราดอกเบี้ยของเงินกู้นอกระบบจะสูงกว่า เงินกู้ที่ได้รับอนุมัติเป็นเงินทุนเพื่อเสริมกับเงินทุนส่วนตัว อย่างไรก็ตามก็ยังมีสมาชิกบางส่วนที่ไม่มีเงินทุนไปกู้เงินนอกระบบอยู่

I3 สถานที่ในการประกอบอาชีพ และอุปกรณ์วัตถุดิบ

สถานที่ในการประกอบอาชีพ ของสมาชิกจะประกอบอาชีพในหมู่บ้าน วัสดุอุปกรณ์มีการจัดซื้อหาจะเป็นประเภทเครื่องทุนแรงมาใช้ และวัตถุดิบที่นำมาใช้ในการประกอบอาชีพส่วนใหญ่จะมีในท้องถิ่น เช่น อาชีพทำนา มีการเก็บเมล็ดพันธุ์ไว้ใช้ในปีต่อไป ในการเลี้ยงสัตว์จะซื้อพ่อแม่พันธุ์มาเลี้ยง และทำการผสมเอง

I4 ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ

โครงการที่ดำเนินการนั้นเป็นอาชีพเดิมจึงมีความสามารถในการประกอบอาชีพอย่างดี สามารถมีประสบการณ์ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพ เช่น การทำนา ปลูกผัก เลี้ยงสัตว์ และค้าขาย เป็นต้น

I5 จำนวนแรงงาน

จำนวนแรงงานที่ใช้ในการประกอบอาชีพจะเป็นแรงงานในครัว และภายในหมู่บ้าน โดยการช่วยเหลือกันและการจ้างงาน

1.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A และ B (Process) พบว่า

หน่วยระบบ A (ระดับหมู่บ้าน)

P1 การจัดทำระเบียบ

การจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้านใหญ่ - กกลาน มีผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน คือ คณะกรรมการ 10 คน ซึ่งมีวิธีการและขั้นตอนในการจัดทำระเบียบ คือ คณะกรรมการ รวมถึงร่างระเบียบกองทุน และนำระเบียบที่ร่างเสร็จก็ทำการประชาคมในหมู่บ้านโดยให้สมาชิกให้ความเห็นชอบ และเสนอแนะเพิ่มเติม

P2 การจัดทำเอกสารขอขึ้นทะเบียน

กระบวนการในการจัดทำเอกสารขอขึ้นทะเบียนได้มีการประชุมคณะกรรมการและผู้ทรงคุณวุฒิ 1 ท่าน เพื่อขอความเห็นชอบในแบบประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองโดยมีการตั้งคำถาม และขอความเห็นเพื่อสรุปข้อมูล โดยใช้แบบประเมินความพร้อมของกองทุน

P3 ระบบบัญชีกองทุน

ระบบบัญชีกองทุนมีจำนวน 1 เล่ม เป็นบัญชีกลมคู่นี้ที่แสดงรายรับ – รายจ่าย การขอผู้แต่ละครั้ง โดยการจัดทำเป็นรายเดือน โดยมีเลขานุการของกองทุนเป็นผู้จัดการขึ้น

P4 กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิก

กิจกรรมการรับสมัครนั้นสามารถสมัครเป็นสมาชิกได้ทุกวันเพื่อความสะดวกของสมาชิก และมีค่าหุ้นเข้าเป็นสมาชิกคนละ 10 บาท วิธีการและขั้นตอนในการรับสมัคร จะมีการประกาศให้ทราบ โดยคุณสมบัติของผู้สมัครมีดังนี้

1. เป็นผู้อาศัยและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านใหญ่ -กกลาน เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 6 เดือน ก่อนการจัดตั้งกองทุน

2. เป็นผู้ที่มีนิสัยอันดีงาม มีความรู้ความเข้าใจเห็นด้วยกับหลักการของกองทุนหมู่บ้าน และสนใจมีส่วนร่วมในกิจกรรมของกองทุน

1. เป็นผู้ที่จะปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน

2. เป็นผู้ที่คณะกรรมการ ได้มีมติเห็นชอบให้เข้าเป็นสมาชิกกองทุน

การพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิก

1. ตาย

2. ลาออก และได้รับอนุมัติให้ลาออกจากคณะกรรมการ

3. วิกลจริต จิตฟั่นเฟือน หรือศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ

4. จงใจฝ่าฝืนระเบียบของกองทุน

ผู้ที่ขาดจากการเป็นสมาชิก อาจยื่นคำขอสมัครใหม่ได้ ปีละ 1 ครั้ง แต่ทั้งนี้ต้องได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการกองทุน

P5 กิจกรรมเกี่ยวกับการกู้เงินกองทุน

ในการกู้เงินกองทุนหมู่บ้านมีกิจกรรมของกองทุน คือ เมื่อสมาชิกได้รับข่าวการปล่อยเงินกู้จากทางกองทุน สมาชิกสามารถไปติดต่อเพื่อขอระเบียบการ และเอกสารในการเขียนโครงการนำมาเขียนโครงการต่อคณะกรรมการกองทุน โดยมีหลักฐานคือ ทะเบียนบ้านและสำเนาบัตรประชาชน เกณฑ์ในการคัดเลือกผู้กู้โดยดูจากประวัติส่วนตัว การประกอบอาชีพ การมีคุณธรรม และการมีหนี้สิน โดยมีคณะกรรมการเป็นคนพิจารณา สมาชิกผู้ขอกู้ต้องเขียนโครงการและแจ้งวัตถุประสงค์ในการกู้ วงเงินไม่เกิน 20,000 บาท ต้องมีผู้ค้ำประกัน 2 คน วงเงินกู้เกิน 20,000 บาท แต่ไม่เกิน 50,000 บาท ต้องมีหลักทรัพย์ในการค้ำประกัน ในการกู้ขอกู้ไปพัฒนาอาชีพและสร้างรายได้ เมื่อโครงการผ่านไปเป็นเวลา 1 ปี สมาชิกต้องนำเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยไปชำระหนี้ที่ธนาคาร และนำหลักฐานมายื่นต่อคณะกรรมการ

P6 การส่งเสริมการใช้เงิน

การส่งเสริมการใช้เงินในการประกอบอาชีพด้านธุรกิจยังไม่มีเจ้าหน้าที่เข้ามาให้คำแนะนำ ทั้งด้านการจัดการและการตลาดสำหรับบ้านใหญ่ -กกลาน มีกระบวนการธุรกิจแบบพึ่งพาตนเอง หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น

P7 การตรวจสอบการใช้เงิน

การตรวจสอบการใช้เงิน โดยมีการตั้งคณะกรรมการทำการตรวจสอบการติดตามดูงาน มีปัญหาในการการดำเนินงานของสมาชิกผู้กู้คือ

1. สมาชิกไม่นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์
2. คณะกรรมการไม่เอาใจใส่ในการจัดตั้งกองทุนเท่าที่ควร

P8 การจัดทำรายงาน

การจัดทำรายงานและเผยแพร่การดำเนินการในกองทุนมีการจัดทำรายงานตีพิมพ์ประกาศ ประเภทรายงานคือ รายงานการประชุมคณะกรรมการ รายงานการอนุมัติเงินกู้ของสมาชิก ปัญหาการจัดทำรายงานคือ ความล่าช้าในการทำงาน

P9 การจัดสรรผลประโยชน์

การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีเมื่อสิ้นปีทางบัญชีของกองทุนและได้ปิดบัญชีตามมาตรฐานบัญชี กองทุนจะมีกำไรสุทธิจัดสรร ดังนี้

1. การปันหุ้นให้แก่สมาชิก
2. ผลตอบแทนของคณะกรรมการ
3. อัตราเลี้ยงในการชำระหนี้
4. เงินทุนสมทบ
5. ด้านสาธารณประโยชน์อื่น ๆ

P10 บทบาทของนักศึกษากองทุน

บัณฑิตกองทุนเข้ามีส่วนร่วมในการสร้างหรือขยายการเรียนรู้ ในระดับตำบล และระดับหมู่บ้าน โดยการศึกษาโดยกลุ่มเป้าหมายคือ คณะกรรมการกองทุน ผู้นำหมู่บ้าน สมาชิกกองทุน ตลอดจนคนชาวบ้าน โดยการจัดเวทีประชาคมขึ้นเพื่อรับฟังความคิดเห็น การเสวนากลุ่มเพื่อการแก้

ปัญหาที่เกิดจากการดำเนินโครงการการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน โดยบัณฑิตเข้าไปมีส่วนร่วมโดยการสำรวจ สอบถาม และสังเกต หรือเข้าไปรวมในกิจกรรมของกองทุนด้วยตัวเอง

หน่วยระบบ B (ระดับบุคคล)

P1 การใช้จ่ายเงินกู้

จากที่ได้รับมีการอนุมัติเงินกู้ใช้กับสมาชิก สมาชิกได้นำเงินไปประกอบอาชีพตามโครงการที่เสนอ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ การพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ แต่สมาชิกบางส่วนนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์คือการนำไปใช้หนี้

P2 การหาความรู้เพิ่มเติม

วิธีการเรียนรู้เพิ่มเติมของสมาชิกส่วนใหญ่เกิดจากประสบการณ์เดิม เพราะโครงการที่ขอกู้ นั้นเป็นการกู้เพื่อพัฒนาอาชีพ ปัจจุบันจะมีเจ้าหน้าที่ของภาครัฐ และเอกชน ออกมาแนะนำเรื่องการใช้ปุ๋ย การทำปุ๋ยชีวภาพเพื่อใช้ในการเพราะปลูก ส่วนความรู้ในเรื่องกองทุนทางผู้ใหญ่บ้าน อ.บ.ต. และประธานกองทุนจะให้ความรู้โดยการใช้สื่อตามสายโดยการประกาศบอกเมื่อมีกิจกรรม และข่าวสารที่สำคัญเกี่ยวกับกองทุน และการประกอบอาชีพของสมาชิกในหมู่บ้าน

P3 การทำบัญชีใช้จ่าย

ในการทำบัญชีใช้จ่ายของสมาชิกนั้น ไม่มีการทำบัญชีใช้จ่ายในการทำโครงการแต่อย่างไร สมาชิกไม่เข้าใจในเรื่องการทำบัญชีเท่าที่ควร สมาชิกส่วนใหญ่จะลงทุนไปแล้วจะจำไว้ว่าใช้จ่ายเท่าไร อย่างไรในเรื่องการแนะนำการทำบัญชีของสมาชิกอย่างไม่มีหน่วยงานราชการมาช่วยเหลือแต่อย่างไร

1.3 ผลการประเมินการผลิตของหน่วยระบบ A และ B (Product) หรือ O พบว่า

หน่วยระบบ A (ระดับหมู่บ้าน)

O1 จำนวนสมาชิกของกองทุน

จำนวนสมาชิกของกองทุนมีจำนวน 88 คน เริ่มแรกมีสมาชิกมี 70 ราย เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2545 ได้มีสมาชิกเพิ่มขึ้นอีก 7 ราย ในเดือนกันยายน พ.ศ. 2544 และมีการสมาชิกเพิ่มอีกครั้งที่ 3 เพิ่มอีก 11 ราย ในเดือน มกราคม พ.ศ. 2545 เหตุที่สมาชิกเพิ่มและสมาชิกเห็นความสำคัญของกองทุนเพราะเป็นแหล่งเงินกู้เพื่อพัฒนาเป็นอาชีพกองทุน (รายละเอียดเพิ่มเติมภาคผนวก)

O2 จำนวนผู้ได้เงินกู้

การปล่อยเงินกู้ของบ้านใหญ่ - กกลาน ครั้งที่ 1 ครั้งแรกปล่อยเงินกู้เมื่อวันที่ 18 กันยายน พ.ศ. 2544 จำนวน 18 ราย ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 25 กันยายน พ.ศ. 2544 จำนวน 14 ราย ครั้งที่ 3 เมื่อวันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2544 จำนวน 9 ราย ครั้งที่ 4 เมื่อวันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2545 จำนวน 1 ราย ครั้งที่ 5 เมื่อวันที่ 29 มกราคม พ.ศ. 2545 จำนวน 10 ราย รวมเป็นจำนวนเงินที่อนุมัติ 703,000 บาท (รายละเอียดเพิ่มเติมภาคผนวก)

O3 ยอดเงินที่ให้กู้

ยอดเงินที่มีการอนุมัติให้กู้จำนวน 703,000 บาท มีผู้กู้ยู่จำนวน 51 ราย ซึ่งมีผู้ไปประกอบอาชีพ ดังนี้

1. ภาคการเกษตร	41 ราย เป็นจำนวนเงิน	583,000	บาท
2. อุตสาหกรรมครัวเรือ	1 ราย เป็นจำนวนเงิน	20,000	บาท
3. ค้าขาย	7 ราย เป็นจำนวนเงิน	115,000	บาท
4. การบริการ	2 ราย เป็นจำนวนเงิน	30,000	บาท

O4 จำนวนผู้คืนเงินกู้ตามกำหนด

ปัจจุบันยังไม่มีชำระเงินกู้เพราะยังไม่ครบกำหนดระยะเวลาที่ต้องชำระเงินคืนกองทุน

O5 ยอดเงินกู้ชำระคืนตามกำหนด

ปัจจุบันได้มีการกู้เงินจำนวน 703,000 บาท แต่ยังไม่ครบกำหนดการชำระคืนเงินกู้จึงไม่มียอดเงินกู้คืน

O6 กองทุนสะสม

ยอดเงินกองทุนสะสมของบ้านใหญ่-กกลาน มีดังนี้

เงินกองทุนหมู่บ้านที่เหลือในบัญชี 297,000 บาท ดอกเบี้ย 3,466.13 บาท

เงินค้ำหุ้นธรรมเนียม จำนวน 880 บาท

โดยเงินกองทุนที่เหลือจะเก็บไว้เป็นเงินกู้ฉุกเฉินของสมาชิกกองทุน และพัฒนาสาธารณประโยชน์ในหมู่บ้าน

O7 การใช้เงินตามวัตถุประสงค์

ในปัจจุบันสมาชิกได้กู้เงินไปใช้ในการทำโครงการที่เขียนไว้โดยนำไปทำการเกษตร และการใช้จ่าย แต่มีบางส่วนนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ คือ จำนำเงินไปหมุนในการชำระหนี้ ซึ่งทำให้การกู้เงินไปไม่เกิดผลประโยชน์ต่อผู้กู้

O8 ทศนคติของชุมชนต่อกองทุนหมู่บ้าน

ชาวบ้านใหญ่- กกลานอดีตก่อนที่กองทุนเข้ามามีทัศนคติต่อกองทุน โดยเห็นว่ากองทุนที่เข้ามาไม่ค่อยมีประโยชน์อย่างไร สิ้นเปลืองงบประมาณหลวง และคิดกันว่าเป็นการหาเสียงของพรรคการเมือง แต่ปัจจุบันเมื่อกองทุนเข้ามามีบทบาทในชุมชนทำให้ทัศนคติของชาวบ้านเปลี่ยนไปมีการร่วมมือในกองทุนมากขึ้น เข้าใจในบทบาทของกองทุนดีขึ้นกว่าเดิม การที่มีการประชาสัมพันธ์ การมีหน่วยงานราชการมาสนับสนุน และมีกาพัฒนาบัณฑิตกองทุนมาแนะนำในเรื่องต่าง ๆ ทำให้ทัศนคติต่อกองทุนเปลี่ยนไปโดยคิดว่ากองทุน เป็นแหล่งกู้เงินที่มีดอกเบี้ยต่ำ มาใช้ในการพัฒนาการประกอบอาชีพ ให้เจริญขึ้น และเป็นกองทุนเพื่อใช้ในการพัฒนาชุมชนให้ดีขึ้น โดยการพึ่งพาตนเองของชุมชน

O9 การเกิดเครือข่ายองค์กรการเรียนรู้

การเกิดเครือข่ายองค์กรการเรียนรู้โดยแบ่งประเภทของเครือข่ายที่เกิดขึ้นมี 3 ระดับ คือ เครือข่ายระดับตำบล เครือข่ายระดับหมู่บ้าน และเครือข่ายระดับอำเภอ เป็นการจัดกิจกรรมเวทีประชาคม การจัดเสวนากลุ่ม การแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ในระดับอำเภอ ระดับตำบล และระดับหมู่บ้าน ทำให้เกิดปัจจัยที่เกิดขึ้นในองค์กรเครือข่าย คือ มีการรวมกลุ่ม การเรียนรู้เพื่อพัฒนา และการนำประสบการณ์มาแลกเปลี่ยน ในระดับหมู่บ้าน ตำบล และในระดับอำเภอนำมาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับหมู่บ้าน เพื่อให้เกิดการรวมกลุ่มอาชีพ การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

O10 ความสามารถในการพึ่งพาตนเอง

เนื่องจากการองค์การเครือข่ายเป็นการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง ทำให้คณะกรรมการได้มีประสบการณ์ ในการบริการของกองทุน เมื่อคณะกรรมการมีความร่วมมือ มีผู้นำที่เข้มแข็ง ทำให้สมาชิกมีความร่วมมือ ปฏิบัติตามระเบียบกองทุน และอีกด้านหนึ่งมีหน่วยงานของรัฐบาลให้ความช่วยเหลือ ทำให้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น มีการร่วมมือกันแก้ไขและได้ประโยชน์ตามมา ทำให้สมาชิกมีความสามารถจัดการกับโครงการด้วยตนเอง กล้าคิด กล้าแสดงออก ด้านคณะกรรมการสามารถบริหารจัดการกองทุนด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ

O11 ความเข้มแข็งที่เกิดขึ้นจากกองทุนหมู่บ้าน

ในปัจจุบันเมื่อมีการเข้ามาทำงานของบัณฑิตกองทุน และหน่วยงานราชการทำให้สมาชิกเกิดการกระตุ้นอยากทำโครงการต่าง ๆ มากมาย เป็นผลทำให้สมาชิกเกิดการร่วมมือการจัดตั้งกลุ่มต่าง ๆ เกิดขึ้นเช่น กลุ่มออมทรัพย์ ปุ๋ย ในหมู่บ้าน เป็นผลจากการร่วมมือร่วมใจกันของสมาชิกกองทุน และสมาชิกในหมู่บ้าน จัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือในด้านราคาปุ๋ยของภาคเกษตรกรรม สมาชิกเกิดการเรียนรู้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน กล้าคิดที่จะแสดงความคิดเห็นซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาชุมชนอีกต่อไป

หน่วยระบบ B (ระดับบุคคล)

O1 ผลที่ได้ตามวัตถุประสงค์

ผลโดยตรงของการใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ คือ การเกิดรายได้ทำให้พึ่งพาตนเอง มีความรู้เรื่องการจัดทำบัญชี การเขียนโครงการที่ขอกู้เงินที่เกิดอาชีพต่อตนเอง

ผลโดยอ้อม คือ ได้รับประสบการณ์เพิ่ม เกิดการเรียนรู้พึ่งพาตนเองเมื่อประสบผลสำเร็จ จะได้รับการยอมรับจากเพื่อนบ้านและชุมชน การชื่นชมและมีชื่อเสียง

ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้

เป็นการเสนอผลการวิเคราะห์รายบุคคลของกองทุนบ้านใหญ่ - กกลาน หมู่ที่ 1 ตำบลบึงจี่เหล็ก อ.สูงเนิน จ.นครราชสีมา

กรณีที่ 1 นางสำรวย จาบหนองแวงผู้กู้เงินกองทุนบ้านใหญ่ -กกลาน อาชีพหลักเกษตรกร คือ ทำนา การประกอบอาชีพเดิมเพียงพอต่อการเลี้ยงชีพ สำหรับปัญหาในการประกอบอาชีพเดิมคือ

- ราคาข้าว
- ราคาปุ๋ยแพง

สถานภาพความเป็นอยู่ มีบ้านเป็นของตนเอง มีสมาชิกในครอบครัว 6 คน เป็นชาย 4 คน หญิง 2 คน กำลังศึกษา 2 คน รายได้ของครอบครัวต่อ 3,000 บาท มีความเพียงพอต่อการใช้จ่าย การกู้เงินของหมู่บ้านเพื่อไปประกอบอาชีพเสริม เลี้ยงสุกร ได้รับการอนุมัติเงินกู้เมื่อวันที่ 25 เดือนกันยายน พ.ศ. 2544 เป็นเงิน 10,000 บาท โดยส่งเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยเป็นรายปี

กิจกรรมที่ดำเนินการในการเลี้ยงไก่ เคยมีประสบการณ์มาแล้ว มีความรู้ในเรื่องการเลี้ยงสุกรพอสมควร วัตถุประสงค์ของการกู้เงินเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ได้รับอนุมัติ สถานที่ที่ใช้ในการเลี้ยงไก่เป็นพื้นที่ภายในหมู่บ้านบริเวณพื้นที่ว่างข้างบ้านของครอบครัว จำนวนแรงงานที่ใช้แรงงานในครอบครัว ตลาดในการขายไก่ คือตลาดภายในหมู่บ้าน และมีพ่อค้ามารับ โดยให้ราคาประมาณกิโลกรัมละ 40-45 บาท

เกษตรกรได้นำเงินกู้มาใช้จ่ายในการซื้อพันธุ์ไก่สร้างโรงเรือน ซื้ออาหาร และอุปกรณ์ อนุรักษ์ไก่ ผลที่ได้จากการทำโครงการตามวัตถุประสงค์ของการกู้เงิน ผลโดยตรงคือผู้กู้มีรายได้ มีสุกรพ่อแม่พันธุ์ไว้เลี้ยงเป็นทุนต่อไป ผลทางอ้อมผู้กู้มีประสบการณ์เพิ่มขึ้น

กรณีที่ 2 นางสาวเบญจเนติ ผู้กู้เงินกองทุนบ้านใหญ่-กกลาน อาชีพหลักเกษตรกร คือการทำนา การประกอบอาชีพเสริมเพียงพอต่อการเลี้ยงครอบครัว สำหรับปัญหาที่พบในการประกอบอาชีพคือ

- ราคาข้าวตกต่ำ
- ราคาปุ๋ยแพง และยาปราบศัตรูพืชมีราคาสูง

สถานภาพความเป็นอยู่ มีบ้านเป็นของตนเอง มีสมาชิกในครอบครัว 9 คน เป็นชาย 6 คน หญิง 3 คน กำลังศึกษา 2 คน ทำงาน 5 คน รายได้ของครอบครัวต่อเดือน 10,000 บาท ได้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านเมื่อวันที่ 25เดือนมกราคม พ.ศ.2544 เป็นเงิน14,00 บาท เงินกองทุนที่กู้ใช้ไปประกอบอาชีพในการลงทุนประกอบอาชีพ เลี้ยงทำนา ไม่มีเงินนอกเหนือจากที่กู้วัตถุประสงค์ของการกู้เงินเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ได้รับอนุมัติ สถานที่ที่ใช้ในการประกอบอาชีพพื้นที่ภายในหมู่บ้านเป็นของครอบครัว วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้คือ รถไถนา รถลากข้าว และวัสดุที่ใช้คือ เมล็ดพันธุ์ข้าว

กิจกรรมที่ทำเคยมีประสบการณ์อยู่แล้ว เพราะเกษตรกรกู้เงินมาประกอบอาชีพเดิมที่ทำอยู่ จำนวนแรงงานที่ใช้ 1 คน เกษตรกรได้นำเงินที่กู้มาใช้จ่ายในการ ซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าว ซื้อปุ๋ย และ

วัตถุประสงค์สร้างโรงเรือน เพื่อเตรียมดินเพื่อทำการเกษตร เป็นตลาดภายนอกหมู่บ้าน เช่น ชกส. และ
โรงสีข้าวขนาดใหญ่

ผลที่ได้รับจากการประกอบอาชีพ ผลทางตรงคือ จะมีรายได้ และผลโดยอ้อมได้ประสพ
การณ์โดยการเรียนรู้เพิ่มขึ้น

กรณี 3 นายสมเกียรติ ศัพท์นนท์ ผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านใหญ่ - กกลาน อาชีพ หลักรับจ้าง
คือ รับจ้างขับรถส่งคนงาน การประกอบอาชีพเพียงพอเลี้ยงครอบครัว

สถานภาพความเป็นอยู่ มีบ้านเป็นเจ้าของตนเอง มีสมาชิกในครอบครัว 5 คน เป็นชาย 3
คน เป็นหญิง 2 คน รายได้ของครอบครัวต่อเดือน 2,500 บาท ได้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน เมื่อ
วันที่ 15 เดือนกันยายน พ.ศ. 2544 เป็นเงิน 20,000 บาท เงินกองทุนที่กู้ใช้ในประกอบอาชีพ ใน
การประกอบอาชีพเลี้ยงปลา ไม่มีเงินนอกระบบ วัตถุประสงค์ของการกู้เงินเป็นไปตามวัตถุประสงค์
ประสงค์ของโครงการได้รับอนุมัติ สถานที่ ที่ใช้ในการเลี้ยงปลา บริเวณบ่อน้ำในบ้านของครอบครัว

กิจกรรมที่ทำไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อน ไม่มีหน่วยงานใดมาให้คำแนะนำ จำนวน
แรงงานที่ใช้ 1 คน เกษตรได้นำเงินที่กู้มาใช้จ่ายในการซื้อตาข่ายทำกระชัง ซื้อพันธุ์ปลา และซื้อ
อาหารปลา ตลาดในการจำหน่าย คือ ตลาดในหมู่บ้านและภายนอกหมู่บ้าน

ผลที่ได้รับจากการประกอบอาชีพ ผลทางตรงคือ จะมีรายได้เพิ่ม และผลทางอ้อมได้
ประสบการณ์ใหม่ และมีความรู้เพิ่มในการประกอบอาชีพ

กรณีที่ 4 นางวันเพ็ญ บุญดี ผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน – กกลาน อาชีพหลัก รับราชการ คือ
สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อบต. การประกอบอาชีพเพียงพอต่อการเลี้ยงครอบครัว

สถานภาพความเป็นอยู่ มีบ้านเป็นของตนเอง มีสมาชิกในครอบครัว 4 คน เป็นชาย 3 คน
หญิง 1 คน กำลังศึกษา ต่อ 2 คน รายได้ของครอบครัวต่อเดือน 10,000 บาท ได้กู้เงินจากกองทุน
เมื่อวันที่ 18 กันยายน พ.ศ. 2544 เป็นเงิน 20,000 บาท เงินกองทุนที่กู้ใช้ไปประกอบอาชีพเสริม
ในด้านอุตสาหกรรมครัวเรือน คือ ทำดอกไม้จันทร์ วัตถุประสงค์ของการกู้ เงินเป็นไปตามวัตถุประสงค์
ประสงค์ของโครงการที่ได้รับอนุมัติ สถานที่ ที่ใช้ในการประกอบอาชีพเป็นพื้นที่ในครอบครัว
วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ คือ กระดาษ และอุปกรณ์ดอกไม้จันทร์

กิจกรรมที่ ทำเคยมีประสบการณ์อยู่แล้ว เพราะเกษตรกรกู้เงินมาเพื่อพัฒนาอาชีพ จำนวน
แรงงานที่ใช้แรงงานในครอบครัว ตลาดจะมีจากงานทำบุญกุศลศพที่มีอยู่ในพื้นที่และนอกพื้นที่

ผลที่ได้จากโครงการ คือ ผลทางตรง คือ จะมีรายได้เพิ่ม และทางอ้อมมีประสบการณ์และ
การเรียนรู้

สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์

ในกรณีศึกษาการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านใหญ่ -กกลาน หมู่ที่ 1 ตำบลลุงชีเหล็กอำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา โดยมีวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์อยู่ 5 ข้อ เพื่อให้โครงการบรรลุวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ทราบข้อมูล บริบทชุมชนของหมู่บ้าน คือทราบข้อมูลบริบทชุมชนของหมู่บ้านในด้านต่าง ๆ มีดังนี้

- ได้ข้อมูลประวัติหมู่บ้าน
- สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน
- สภาพเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้าน
- วัฒนธรรมและประเพณีของหมู่บ้าน
- โครงสร้างพื้นฐานของหมู่บ้าน
- ทรัพยากรธรรมชาติภายในหมู่บ้าน
- ผู้นำชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นของกลุ่มและบุคคลในหมู่บ้าน
- โครงการพัฒนาต่าง ๆ ที่เข้ามาในหมู่บ้าน
- ความเข้มแข็งของชุมชน
- จำนวนประชากรและแหล่งน้ำต่าง ๆ ในหมู่บ้าน

ทราบข้อมูลบริบทระดับบุคคลคือ ได้ข้อมูลของกลุ่มและบุคคลในชุมชน ในด้านการประกอบอาชีพ สถานภาพการเป็นอยู่ของครอบครัว รายได้ของแต่ละครอบครัว การเป็นหนี้สินของครอบครัว โดยการสรุปออกมาเป็นบริบททั้งหมู่บ้าน โดยมองภาพรวมภายในหมู่บ้าน

2. ทราบถึงตัวชี้วัดความเข้มแข็งในพื้นที่บ้านใหญ่-กกลานและข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการประเมินความเข้มแข็ง ที่ทางกองทุนหมู่บ้านได้กำหนดขึ้น คือ การเสริมสร้างเครือข่ายให้กับชุมชน ช่วยสร้างการเรียนรู้สร้างศักยภาพโดยการเรียนรู้และคิดริเริ่ม เพื่อแก้ปัญหาของตนเองโดยการสร้างเครือข่ายอยู่ 3 ระดับ คือ เครือข่ายระดับอำเภอ เครือข่ายระดับตำบล และเครือข่ายระดับหมู่บ้าน โดยกลุ่มเป้าหมายของเครือข่าย คณะกรรมการกองทุน สมาชิกกองทุน ผู้นำหมู่บ้านตลอดจนชาวบ้านที่เห็นความสำคัญของการสร้างเครือข่ายของกองทุน โดยมีบัณฑิตกองทุนเข้ามามีส่วนร่วมการเรียนรู้ และสร้างเครือข่ายกองทุนหมู่บ้าน เพื่อที่จะทำให้กองทุนหมู่บ้านมีความเข้มแข็ง และอยู่อย่างยั่งยืน และสามารถพึ่งพาตนเองได้

ความเข้มแข็งของชุมชนบ้านใหญ่-กกลาน จากตัวชี้วัดประชาชนในหมู่บ้าน มีความสามัคคีกลมเกลียว มีความรักใคร่ซึ่งกันและกัน อยู่ในเกณฑ์ที่ดีมาก ในชุมชนมีความซื่อสัตย์สุจริต

ต่อกัน ในขั้นที่ตีมาก ในชุมชนมีการยกย่องการทำความดี ในชุมชนมีการเสนอความรู้ และได้แลกเปลี่ยนความรู้อยู่เสมอ ทางด้านการเป็นอยู่ สมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร แต่ละครอบครัวมีความเป็นอยู่พร้อมหน้ากันและกัน มีความรักใคร่ปรองดองแต่ละครอบครัวมีอาชีพที่เลี้ยงครอบครัวได้ ส่วนทางด้านกลุ่มหรือองค์กรในชุมชนมีอยู่หลายกลุ่มด้วยกันคือ กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเกษตรกร กลุ่ม อสม. กลุ่มเยาวชน กลุ่ม ชกส. และสหกรณ์การเกษตร ส่วนทางภาครัฐและ และเอกชนมีโครงการมาช่วยเหลือในหมู่บ้าน โครงการ 30 บาท รักษาทุกโรค โครงการช่วยเหลือเด็กและสตรี โครงการช่วยเหลือคนพิการและโครงการช่วยเหลือคนชรา และทางด้านประเพณีต่าง ๆ ทางชุมชนจะให้ความสนใจเป็นอย่างดี เพราะเป็นจุดศูนย์รวมจิตใจของชุมชน มีการช่วยเหลือกันทุกครั้งเมื่อมีงานบุญ หรือประเพณีต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

3. ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ของโครงการกองทุนหมู่บ้านและแนวทางในแก้ปัญหา เพื่อประโยชน์ที่จะทำให้โครงการประสบความสำเร็จของกองทุนหมู่บ้าน ใหญ่-กกหลาน

ความสำเร็จที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านใหญ่-กกหลานคือ สามารถอนุมัติเงินกู้ให้กับสมาชิกหมู่บ้านนำไปประกอบโครงการ เป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ ให้กับคนในหมู่บ้าน เป็นการสร้างจิตสำนึกความเป็นชุมชน ซึ่งปัจจัยที่ก่อให้เกิดความสำเร็จนี้ คือ คณะกรรมการการมีส่วนร่วม มีผู้นำที่ เข้มแข็ง สมาชิกให้ความช่วยเหลือในการปฏิบัติตามระเบียบกองทุนและส่วนหนึ่งมาจากหน่วยงานรัฐบาลเข้ามาช่วยเหลือ

ปัญหาที่เกิดขึ้น คือ สมาชิกกองทุนยังใช้เงินผิดวัตถุประสงค์ของโครงการ สมาชิกไม่เข้าใจในการพิจารณาเงินกู้ คณะกรรมการมีประสบการณ์น้อย บางครั้งยังขาดความเข้าใจ

สาเหตุของปัญหา คือ ขาดการศึกษาระเบียบกองทุนโดยละเอียด การประสานงานยังไม่ได้ขาดการเอาใจใส่ในกองทุน

วิธีการแก้ปัญหา คือ การใช้คณะกรรมการชี้แจงและให้สมาชิกศึกษารายละเอียดของระเบียบให้ถี่ถ้วน และมีการประชุมชี้แจงรายละเอียดต่าง ๆ และคณะกรรมการได้ศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับระเบียบมีการจัดอบรมสำรวจโครงการที่สมาชิกได้กระทำในหมู่บ้าน และศึกษาดูงานของโครงการกองทุนอื่น ในพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อนำมาเป็นประโยชน์ มาใช้พัฒนากองทุนหมู่บ้านให้มีความเข้มแข็ง

4. ทราบศักยภาพในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านใหญ่-กกหลาน

ความสามารถในการจัดการกองทุนและการบริหารกองทุนหมู่บ้าน การจัดการมีการจัดการที่เป็นระเบียบมีการกำหนดกฎเกณฑ์ข้อบังคับอย่างชัดเจน มีการบริหารกองทุน รวมทั้งการตรวจสอบ กำกับดูแล จัดสรรผลประโยชน์ของเงินกองทุนอย่างเด่นชัด มีการกฎระเบียบ ข้อบังคับ

ในการรับสมาชิก การให้เงินกู้ การทำสัญญา มีการจัดระบบระเบียบในการประชุมที่เหมาะสม และเป็นลายลักษณ์อักษร และการกู้เงินทุกครั้งมีการจัดทำบัญชีทุกครั้งที่มีบุคคลทำการกู้

ทางด้านคณะกรรมการมีการประชุมทุกครั้ง และทางด้านการติดตามเงินกู้ของกองทุน ก่อนถึงกำหนด จะมีการส่งใบเตือนหนี้ทุกครั้งก่อนถึงกำหนดชำระหนี้ และมีการแบ่งหน้าที่ในการควบคุม และดูแลสมาชิกในการทำโครงการ มีการบันทึกและศึกษาปัญหาของสมาชิกเพื่อที่จะมาเสนอในที่ประชุมแต่ละวาระทุกครั้ง

5. แนวทางในการปรับปรุงประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของรัฐบาล

จากกรณีที่ทางภาครัฐได้มีนโยบายในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองและได้จัดตั้งหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการและได้ให้บัณฑิตกองทุนเข้าไปศึกษาข้อมูลความจริงกับสภาพของชุมชนท้องถิ่นและประชาชน เช่น สภาพแวดล้อมทางกายภาพ และวัฒนธรรมประเพณี แหล่งท่องเที่ยว ค่านิยม และการประเมิน การส่งเสริม การดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านของตนให้มีความยั่งยืน โดยให้มีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงกับกองทุนและประสานงานตลอดจนการสร้างกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา เศรษฐกิจฐานของประเทศ และเป็นแนวทางในการปรับปรุงประสิทธิภาพของกองทุนหมู่บ้านและชุมชน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ

จากการติดตามผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองบ้านใหญ่-กกลาน หมู่ที่ 1 ตำบลสูงเนินอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1.1 เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลบริบทชุมชนของหมู่บ้านเป้าหมาย

1.2 เพื่อต้องการทราบถึงตัวชี้วัดความเข้มแข็งในพื้นที่เป้าหมาย ความคิดเห็นและข้อมูลต่างๆที่เป็นประโยชน์ต่อการประเมินความเข้มแข็งที่ทางกองทุนหมู่บ้าน ได้กำหนดขึ้น

1.3 เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคต่างๆของโครงการกองทุนหมู่บ้านเป้าหมาย ว่าประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมายอย่างไรบ้าง และเพื่อเป็นประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาได้ถูกต้องที่จะทำให้โครงการประสบความสำเร็จ

1.4 เพื่อต้องการทราบศักยภาพในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของหมู่บ้านเป้าหมาย

1.5 เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองของรัฐบาล

2. วิธีดำเนินการ

วิธีดำเนินการโครงการกองทุนหมู่บ้านใหญ่-กกลาน หมู่ที่ 1 ตำบลสูงเนิน อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา มีวิธีการดำเนินโครงการดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาให้เข้าใจเป้าหมาย นโยบาย วัตถุประสงค์ และกฎระเบียบต่างๆของกองทุน

ขั้นที่ 2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุน บริบทชุมชน กระบวนการดำเนินงาน สถานการณ์ปัจจุบันของกองทุนหมู่บ้าน

ขั้นที่ 3 ใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model วิเคราะห์กองทุนหมู่บ้านและกำหนดตัวบ่งชี้ ตลอดจนตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล

ขั้นที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจากแบบรายงาน บร. บางส่วนจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม

ขั้นที่ 5 ประมวลผลสังเคราะห์ข้อมูล เมื่อได้ข้อมูลที่ต้องการแล้วจึงนำข้อมูลที่ได้ออกมาจัดแบ่งกลุ่มข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

- ข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้าน
- ข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน
- เอกสารทางราชการ

ขั้นที่ 6 นำเสนอผลการศึกษาที่ได้ศึกษามาเป็นระยะเวลา 10 เดือน โดยเสนอผลการศึกษาในรูปแบบ “สารนิพนธ์”

3. ผลการดำเนินการ (โดยย่อ)

ผลในการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านใหญ่-กกลาน หมู่ที่ 1 ตำบลบึงขี้เหล็ก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา โดยการใช้รูปแบบการศึกษาแบบ CIPP Model มีดังนี้

3.1 การประเมินสภาพแวดล้อมของหมู่บ้านใหญ่-กกลาน

บ้านใหญ่-กกลานได้มีการจัดตั้งหมู่บ้าน มานานกว่า 200 ปี การตั้งถิ่นฐานอยู่แบบกลุ่มก้อน และญาติพี่น้องเป็นส่วนใหญ่มีพื้นที่ทั้งหมด 420 ไร่ พื้นที่ส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ทำการเกษตรทำนา ทำสวน ประมาณ 378 ไร่ และพื้นที่หมู่บ้านจะล้อมรอบด้วยแม่น้ำและลำห้วย (แผนที่หมู่บ้าน)

ปัจจุบันในหมู่บ้านมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมีระบบสาธารณูปโภค ใช้อย่างสะดวกและการศึกษาในชุมชนมีการพัฒนาขึ้นตามเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน ส่วนด้านวัฒนธรรมประเพณีก็ปฏิบัติตามแบบเก่า ถึงแม้สังคมจะเปลี่ยนแปลงแต่ก็มีการประกอบประเพณีเหมือนเดิมเพื่อเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจของคนในสังคมและชุมชน และด้านสุขภาพอนามัยของคนในชุมชนมีสุขภาพที่แข็งแรง ไม่มีโรคภัยไข้เจ็บแต่อย่างไร

ประชาชนในหมู่บ้านมีความเป็นอยู่ที่ดี มีความรักใคร่ และสามัคคีกันและกัน มีทรัพยากรและระบบสาธารณูปโภคอย่างสมบูรณ์แบบตามแบบชนบท

3.2 การประเมินปัจจัยนำเข้าของกองทุนหมู่บ้านใหญ่- กกลาน

หมู่บ้านใหญ่- กกลาน มีปัจจัยนำเข้าในเรื่องของกองทุน คือ นโยบาย ระเบียบ แนว

ทางปฏิบัติที่ทางสมาชิกรู้ไปปฏิบัติ การสนับสนุนจากทางหน่วยงานราชการ ทางอำเภอในเรื่องต่าง ๆ เช่น การประชาสัมพันธ์ในเรื่องกองทุน การเข้ามามีส่วนร่วมของทางภาครัฐ รวมไปถึงความสามารถในการจัดตั้งกองทุน ในเรื่องการเตรียมความพร้อมก่อนและหลังเงินกองทุนเข้า 1 ล้านบาท เช่นความพร้อมด้านคณะกรรมการ สมาชิก และความพร้อมในด้านเงินทุนสะสม และความสามารถในการชำระคืนของสมาชิกผู้กู้เงิน ว่าสมาชิกรู้เงินไปใช้อย่างไร ไปประกอบอาชีพอย่างไร มีความรู้ทักษะในการประกอบอาชีพมากแค่ไหน มีแรงงานเท่าไร

จากคำถามข้างต้น สมาชิกกองทุนส่วนใหญ่ในหมู่บ้าน จะนำเงินไปประกอบอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้โดยการประกอบอาชีพภายในหมู่บ้าน โดยอาศัยทักษะในการประกอบอาชีพเดิมมาเป็นประสบการณ์ โดยใช้แรงงาน ภายในครอบครัวมาช่วยในโครงการ และมีบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านเข้ามาศึกษาและประเมินโครงการ

3.3 การประเมิน กระบวนการของกองทุนหมู่บ้านใหญ่ - กกลาน

หมู่บ้านใหญ่ - กกลานได้ทำการจัดตั้งกองทุนขึ้นเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2544 และได้ทำการจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้านขึ้นมาเพื่อเป็นกฎข้อบังคับให้กับสมาชิกและคณะกรรมการกองทุน เข้าเป็นสมาชิกกองทุนเสียค่าหุ้นคนละ 10 บาท และผู้สมัครต้องมีคุณสมบัติตามที่คณะกรรมการกำหนด เมื่อสมัครเสร็จสมาชิกสามารถกู้เงินได้ในวงเงินไม่เกิน 20,000 บาท ต้องมีผู้ค้ำประกัน 2 คน และวงเงินกู้ที่เกิน 20,000 บาท แต่ถ้าไม่เกิน 50,000 บาท ต้องมีหลักทรัพย์ค้ำประกัน สมาชิกต้องชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 6 บาท ต่อปี เมื่อครบกำหนด 1 ปี กิจกรรมเกี่ยวกับคณะกรรมการมีหน้าที่จัดทำกฎระเบียบและควบคุมดูแลสมาชิกให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบ และส่งเสริมการใช้เงินของสมาชิกของสมาชิกผู้กู้เงิน จัดทำรายงานประจำเดือน จัดสรรงบประมาณและผลประโยชน์ของกองทุน และมีหน้าที่ตรวจสอบการทำโครงการ และการใช้เงินของสมาชิกตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่

บทบาทของบัณฑิตเข้ามาในกองทุนหมู่บ้าน เพื่อศึกษาประเมินผลของกองทุนและร่วมกับกองทุนในการสร้างเครือข่ายของกองทุนหมู่บ้าน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ และสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

3.4 การประเมินผลผลิตของกองทุนหมู่บ้านใหญ่ - กกลาน

สมาชิกกองทุนบ้านใหญ่ - กกลาน มีสมาชิกทั้งหมด 88 ราย มีสมาชิกผู้กู้เงินกองทุน 51 รายเพื่อนำไปพัฒนาอาชีพ ให้เกิดรายได้แก่ครอบครัว โดยสมาชิกส่วนใหญ่จะนำไปประกอบอาชีพทำการเกษตรอุตสาหกรรมครัวเรือน ค้าขาย และการให้บริการ ซึ่งสมาชิกผู้กู้เงินกองทุนทั้งหมด 703,000 บาท โดยที่สมาชิกผู้กู้เงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ที่เขียนไว้เพื่อให้เกิดการพัฒนาอาชีพ และ

เกิดเครือข่ายการเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้ซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นผลทำให้เกิดเป็นชุมชนที่เข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้

อภิปรายผลการสรุป

อภิปรายผลการสรุปของการบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านใหญ่-กกลาน หมู่ที่ 1 ตำบลบึงขี้เหล็ก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ให้บรรลุทั้ง 5 ข้อได้แก่

1. บริบทของหมู่บ้านใหญ่-กกลาน

ปัจจุบันหมู่บ้านมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีระบบสาธารณูปโภคใช้อย่างสะดวก และมีการศึกษาควบคู่ไปกับการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ถึงแม้เศรษฐกิจจะเปลี่ยนแปลงแต่ทางชุมชนยังรักษาวัฒนธรรมและประเพณีเหมือนเดิม โดยมีจุดศูนย์กลางอยู่ที่ศาสนา วัฒนธรรม และประเพณี ของคนท้องถิ่นอยู่ ส่วนทางด้านทรัพยากรธรรมชาติยังมีใช้อย่างอุดมสมบูรณ์ ประชาชนมีความรักใคร่กันและกันมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันซึ่งเป็นจุดที่จะทำให้สังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มคน และสมาชิกในหมู่บ้านอยู่อย่างยั่งยืนต่อไป

2. ความเข้มแข็งของหมู่บ้านใหญ่-กกลาน

ปัจจุบันคนในหมู่บ้านมีความซื่อสัตย์ มีความร่วมมือ มีความสามัคคี มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการยกย่องการทำความดี มีการรักใคร่ปรองดองกัน แต่ละครอบครัวมีความสามารถในการเลี้ยงครอบครัวได้ และในชุมชนมีการจัดตั้งองค์กรหลายกลุ่ม ซึ่งเป็นจุดที่ทำให้ชุมชนเข้มแข็ง และเมื่อมีโครงการกองทุนหมู่บ้านกระตุ้นเศรษฐกิจของชุมชน ทำให้เกิดการสร้างเครือข่ายในกองทุน เกิดการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน แต่ก็ยังไม่ถึงขั้นพึ่งพาตนเองได้ทั้งหมด ยังต้องอาศัยจากชุมชนภายนอกอยู่ อีกทั้งยังต้องอาศัย ภาครัฐมาสนับสนุนในการจัดทำกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งทำให้ชุมชนเกิดความร่วมมือมากขึ้น ทำให้ชุมชนเข้มแข็งมากกว่าเดิม และเป็นจุดที่ทำให้ชุมชนเจริญก้าวหน้าและพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืนต่อไป

3. การประสบผลสำเร็จของกองทุนหมู่บ้านใหญ่-กกลาน

กองทุนหมู่บ้านเข้ามาจัดตั้งกองทุนขึ้นและเมื่อดำเนินงานกองทุนจะต้องมีปัญหาต่าง ๆ เข้ามานั้นเป็นสิ่งที่ทำให้กองทุนมีประสิทธิภาพ และมีความเข้มแข็งขึ้น เพราะถ้ามีปัญหาจะต้องมีการ

แก้ไขปัญหาก็ทำให้มีประสบการณ์ต่าง ๆ มากมาย เป็นจุดที่ทำให้กองทุนประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เพราะสมาชิกบางส่วนก็ยังไม่สามารถพึ่งตนเองได้ ยังต้องเป็นลูกหนี้ของธนาคารซึ่งทำให้ขาดเงินทุนหมุนเวียน และเมื่อทำโครงการกู้เงินจะนำเงินไปชำระหนี้ ทำให้ความสามารถในการดำรงทุน และพึ่งตนเองเติบโตได้ในระยะเวลานาน แต่มีบางส่วนเมื่อทำโครงการขออนุมัติเงินกู้ก็มีเงินลงทุน ในกิจกรรมต่างๆทำให้ผลผลิตทางด้านอาชีพเพิ่มขึ้นไม่ต้องไปกู้เงินจากนายทุนในอัตราที่สูง และสามารถนำเงินมาหมุนเวียนในการประกอบอาชีพได้อีกหลายอย่างซึ่งเป็นจุดในการกระตุ้น เศรษฐกิจครอบครัวไปสู่ชุมชนและไปสู่ระดับประเทศอีกด้วย

4. การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านใหญ่-กกลาน

การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านมีการจัดโครงสร้างองค์กรอย่างชัดเจนมีตั้งคณะกรรมการ บริหารกองทุนและมีการแบ่งหน้าที่การทำงานอย่างเป็นระบบและเด่นชัด แต่การทำงานที่จะ ประสบผลสำเร็จในการบริหารกองทุน ต้องมีความร่วมมือของสมาชิกด้วย เมื่อมีการร่วมมือของ สมาชิกและคณะกรรมการก็จะทำให้การบริหารงานที่ดี และกองทุนสามารถอยู่แบบยั่งยืนต่อไปใน อนาคตอีกด้วย แต่ในการบริหารก็มีปัญหาในเรื่องของกฎระเบียบไม่ละเอียดเท่าที่ควร ระเบียบการ กู้เงินไม่รัดกุม คณะกรรมการขาดความรู้ในเรื่องการทำบัญชีต่าง ๆ จึงทำให้การบริหารงานของกอง ทุนมือโปรรค แต่ทางภาครัฐได้มีหน่วยงานมาให้คำแนะนำและจัดอบรมในเรื่องต่าง ๆ ทำให้กอง ทุนมีการบริหารงานมีประสิทธิภาพขึ้น

5. แนวทางในการปรับปรุงประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชน ของรัฐบาล

การได้ส่งบัณฑิตเข้ามาศึกษาและประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อให้ บัณฑิตศึกษาสภาพทั่วไปของหมู่บ้านคือศึกษาบริบทของแต่ละชุมชนที่นักศึกษาได้ประเมินอยู่ และทำการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านให้สอดคล้องกับนโยบายการบริหารจัดการกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เพื่อเป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้พึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยเข้าไปส่งเสริมและติดตามประเมินผลการ วิจัยนโยบายกองทุนหมู่บ้านให้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐาน รากของประเทศ แล้วใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชน เมือง ของทางภาครัฐอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านใหญ่-กกลาน หมู่ที่ 1 ตำบล บุ่งขี้เหล็ก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ทางผู้วิจัยมีข้อเสนอเกี่ยวกับกองทุนในการ ปรับปรุงแก้ไขดังนี้

1. ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไข ระเบียบข้อบังคับกองทุนในการบริหารจัดการกองทุน ของบ้านใหญ่-กกลาน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 ในเรื่องผลตอบแทนของกองทุนควรมีการกำหนดอัตราผลตอบแทน และอัตราผลประโยชน์ของกองทุนให้แน่นอนกว่านี้

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 ในเรื่องระเบียบการกู้เงินในการกู้เงินฉุกเฉิน ควรทำการร่างระเบียบ ให้ระเอียดโดยระบุวงเงินฉุกเฉินและระบบเหตุผล ที่จะขอกู้เงินออกเป็นข้อ ๆ นั้น กรณีกู้เพื่อการศึกษา กู้เพื่อรักษาพยาบาล กู้เพื่อซื้อยาหรือบรรจุกฎณ์ต่าง ๆ โดยกำหนดสัดส่วนที่ชัดเจน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 3 ในเรื่องของระเบียบของการกู้ในการชำระเงินคืนหรือการไม่นำเงิน ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ ควรกำหนดบทลงโทษที่แน่นอนและให้เด่นชัด

2. ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านใหญ่-กกลาน ควรให้มีการปรับปรุงใน เรื่องการบริหารจัดการกองทุนดังนี้

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 ในเรื่องการทำบัญชี คณะกรรมการควรศึกษาและทำความเข้าใจใน ระบบบัญชีทุกคน เพื่อที่จะสามารถนำความรู้ไปส่งเสริมให้แก่สมาชิกได้

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 ในเรื่องการกู้เงินควรมาการประชาสัมพันธ์ให้มากกว่านี้ ประชา สัมพันธ์ให้เห็นถึงประโยชน์ของโครงการและการนำเงินไปหมุนเวียนในการทำโครงการให้สมาชิก ทราบ แล้วอยากจะกู้เงินไปดำเนินกิจกรรมภายในหมู่บ้านเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในชุมชน

3. ข้อเสนอแนะนำเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 ในเรื่องการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรทางหมู่บ้านควรที่จะรวมตัวกันเป็น กลุ่มหรือองค์กรกู้เงินมาจัดทำโครงการเพื่อเป็นการกู้เงินที่เกิดประโยชน์ต่อชุมชน และสามารถนำ เงินมาหมุนเวียนในชุมชนให้มีประสิทธิภาพ โดยจัดทำในรูปแบบของสหกรณ์หรือ รูปแบบกลุ่ม ออมทรัพย์ก็ได้

บรรณานุกรม

บุญธรรม จิตต์อนันต์. 2536. การวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เพ็ญแข แสงแก้ว. 2541. การวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : ภาควิชาคณิตและสถิติ
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

รัตนะ บัวสนธ์. 2538. การประเมินผลโครงการการวิจัยเชิงประเมิน. กรุงเทพฯ : คอมแพคต์พรีนท์.

สำนักมาตรฐานการศึกษา, สำนักงานสถาบันราชภัฏ, กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักมาตรฐาน
อุดมศึกษา และทบวงมหาวิทยาลัย. 2545. หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการ
และประเมิน โครงการ ชูค การวิจัยชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : ทัศนทอง.

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน 2544 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและ
ชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
แห่งชาติ พ.ศ. 2544 แล้วแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ : สหพัฒนาการ.

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านใหญ่-กกลาน. 2544. ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
มะม่วง. นครราชสีมา.

พวงแก้ว ปรีชาธนาพจน์, สามธ เหลืองศิริมงคล และกานดา ชูเชิด (2545). สภาพแวดล้อมของ
คนไทย. วารสารเศรษฐกิจและสังคม ปีที่ 39 ฉบับที่ 1 มกราคม – กุมภาพันธ์ 2545 :
57 – 66.

รววิทย์ อวิรุทธ์วรกุล, ทิปรัดน์ วัชรางกูร และวีณา เดชะพนาคร. (2545). ความยากจนปัญหา
ที่สำคัญของการพัฒนา. วารสารเศรษฐกิจและสังคม ปีที่ 39 ฉบับที่ 1 มกราคม -
กุมภาพันธ์ 2545 : 37 - 44.

บรรณานุกรม (ต่อ)

ทีมเผยแพร่และบริการข้อมูล. (2545). คู่มือการชำระเงิน [ออนไลน์]. ได้จาก :

[http:// bot.or.th/bothomepage/databank/Beon Data/ Beones Finance / tab54.asp](http://bot.or.th/bothomepage/databank/Beon_Data/Beones_Finance/tab54.asp).

หนังสือสารณะ (23 สิงหาคม 2545). เดลินิวส์ : 15

เศรษฐกิจไทยปี 46 บทบาทภาครัฐลดลงภายใต้ปัจจัยเสี่ยงภายนอก [ออนไลน์] ได้แก่ :

[www.ttrc.co.th /ttrc/cgi/ticket/ticket.exe/222//86228/Hrc/thai/ research/resO2/jun/ltec.268](http://www.ttrc.co.th/ttrc/cgi/ticket/ticket.exe/222//86228/Hrc/thai/research/resO2/jun/ltec.268)

สภาวะแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อคนและสังคม [ออนไลน์] ได้จาก : <http://www.nesdb.go.th/>

[Mainmenu / Maero/ Derindex data / dev4 . htm/](http://www.nesdb.go.th/Mainmenu/Maero/Derindex_data/dev4.htm/)

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม [ออนไลน์] ได้จาก : <http://www.ismed.or.th/>

[intro-ismcd.guatation.htm/](http://www.ismed.or.th/intro-ismcd.guatation.htm/)

หนังสือเกษตรกรทั่วประเทศ จำแนกตามจังหวัด, แหล่งเงินทุนและปีเพราะปลูก [ออนไลน์] ได้จาก :

[http://www.nesdb.go.th/Main menu/rural/Gov po 12 intranet /ASP MSR 02003.asp](http://www.nesdb.go.th/Mainmenu/rural/Govpo12intranet/ASPMSR02003.asp)